

Tosimies

Kristillinen miestenlehti

5/24 7,00 €

Isänpäivä-extra

Mukana mm.

- lastenpsykiatri Jari Sinkkonen
- kansanedustaja Peter Östman
- Juha "Artun isä" Wiskari
- Hizbollahin jättänyt Daniel Shayesteh
- runomies Reijo Vähälä
- likka ja Seppo Löytty

► KUSTANTAJA

Faktapro Oy
Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
info@faktapro.fi

► TOIMITUS

Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
toimitus@tosimies-lehti.fi

► PÄÄTOIMITTAJA

Kimmo Janas
puh. 050 912 7332
kimmo.janas@tosimies-lehti.fi

► ISSN 1458-3224

► KUVANKÄSITTELY

Faktapro Oy/Petri Janas

► PAINO

KTMP Group Oy Ab
Mustasaari

► ILMOITUSHINNAT 2024

(+ alv 25,5 %)

	mv	2-väri	4-väri
1/1	1.150 €	1.350 €	1.600 €
1/2	670 €	850 €	1.000 €
1/4	400 €	500 €	570 €
1/8	240 €	270 €	350 €

► TILAUKSET

Kestotilaus: 40 € (6 numeroa/vsk)
Määräaikaistilaus: 45 € (12 kk)
tilausmaksut sis. alv 10 %
tilaukset@tosimies-lehti.fi
www.tosimies-lehti.fi
puh. (09) 54 79 74 10

► KANSI

Isän kanssa vietetty laatuaika kasvattaa pojan identiteettiä kohti todellista miehuutta.

© Derek Owens/Unsplash

Sisällys 5 / 2024

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Juha Wiskari kävi vuosi sitten kuoleman rajalla ja muisti priorisoinnin tärkeyden
- 8 Tosimies on eri mies
- 10 Runomies Reijo Vähälä
- 12 Neljän sodan ajan elänyt isäni Toivo
- 14 Daniel Shayesteh – mies joka jätti Hizbollahin
- 16 Isoisyyden iloja
- 18 Peter Östman haluaa olla helposti lähestyttävä isä
- 21 Pohojammaan kautta...
• Isä
- 22 Fredrik Ekholmin Israel-kronikka
• Viimeinkin näin Auschwitz-Birkenauin tuhoamisleirit
- 25 Lyhyestä virsi kaunis
- 26 Lähetyskäskyn täyttämisen pitää jälkikristillisessä Suomessa alkaa luomisesta
- 27 Sopanen!
• Isän muisto
- 28 Päiväkävelyllä Antiikin suurkaupungissa Efeso kiehtoo raunioituneenakin
- 32 Tosimies lukee
• Saara Tikkakoski & Veera Hug (toim.): Maksoiko liikaa?
• José Luis Salinas: Cisco Kid – Musta ratsastaja
• Bert Hovestadt & William Marrior Branham: Ilmestyskirja, Selitetty
• Matti Lainema: Erään perheen sota – Rantalan poikien kirjeitä rintamalta 1939-1944
- 34 Kirkonkelloteknikko Supavit Nummelin
- 36 Naisten voimaannuttamista – laukku kerrallaan
- 40 Tosimies testaa:
Audi SQ8 e-tron Sportback

▲ Juha "Artun isä" Wiskari korostaa olevansa lapsilleen isä, ei kaveri. – Vanhemman tehtävä on olla tukena, auttaa.

▲ Kansanedustaja Peter Östman haluaa olla pojilleen helposti lähestyttävä isä.

▲ Täydellisen sävelkorvan omaava Supavit Nummelin on rakentanut Tikkurilan kirkkoon maan ainoan kellopelin.

▲ Täyssähköinen Audi SQ8 e-tron Sportback on varsin kaunis menopeli.

Riitänkö minä?

Moni isä miettii aika ajoin – mutta viimeistään isänpäivänä – onko ollut hyvä miesmalli lapselleen, onko omistautunut tarpeeksi lapsensa elämään, ja onko riittänyt isänä...

Niin myös minä. Myönnän näin kaiken kansan edessä, etten ollut kovin innoissani kuskatessani poikiani jalkapalloharkkoihin heidän ollessaan pieniä – kyllähän se kускаaminen vielä meni, mutta kentän laidalla seisokelu syysviimassa otti jo koville tällaisella liikuntaa vieroksuvalla yksilöllä.

Poikieni lapsuusvuosina jouduin puuteollisuuden ammatilehden päätoimittajana matkustelemaan maailmalla ehkä turhankin paljon – milloin oli kyseessä huonekalumessut, milloin puuntyöstökonemessut tai joku muu alaan liittyvä tapahtuma.

Naapurit tietenkin ihastelivat, kuinka hienoa on päästä matkustelemaan ja näkemään muailmaa, mutta todellisuudessa tutuiksi tulivat – siis aikuisten oikeesti – vain lentokenttä, hotelli ja messualue...

Tilanne ”helpottui”, kun siirsin toimistoni kotini yhteyteen 1990-luvulla; olin läsnä, kun pojat lähtivät kouluun ja olin paikalla, kun he palasivat koulusta kotiin.

Nyt kun Petri ja Marko ovat jo aikuisia, väittäisin suhteemme jopa parantuneen ja kiinteytyneen – tapaamme lähes päivittäin, ja pojat auttavat myös mm. tämän lehden tekemisessä. Eivätkä he ole antaneet nuoruusvuosistaan pahemmin negatiivista palautettakaan...

Isä-poika-suhde on muuttunut pikemminkin ystävyyssuhteeksi, jossa voin keskustella poikieni kanssa mies-miehelle-periaatteella varsin luottamuksellisistakin asioista. Viestintä ei ole suinkaan yhdensuuntaista, vaan pojat kyllä opastavat tarvittaessa isäpappaa nuoremmalla näkökulmallaan.

Itse asiassa saan heiltä ihan hyviä vinkkejä esimerkiksi juttujen kirjoittamiseen tai kustannusyhtiön pyörittämiseen.

Nykyään voimme tukea toistemme tekemiä ratkaisuja ja helpottaa toistemme oloa kohdallemme sattuneissa vaikeissa tilanteissa.

K. Janas

© Päivi Arvonen

Päivi Arvonen

Juha Wiskari, 71, ei ole jäämässä eläkkeelle, mutta hän miettii nykyään tarkasti, mihin aikansa käyttää. Yritystoiminnan ja tarkoin harkitun vapaaehtoistyön lisäksi tärkeää on aika perheen kanssa ja puutarhanhoidossa.

Juha Wiskarin työhuoneessa on sähköpiano. Musiikki oli tärkeä jo lapsena. Lapsuudenkotiin Lappiin ostettiin piano ennen kuin kotiin tuli sähköt.

– Isäni opetti minut soittamaan. Hän vei eräretkille, opetti metsästä-mään, kalastamaan ja kunnioittamaan luontoa. Hän oli ylpeä pojastaan, ja näytti sen, Wiskari muistelee isäänsä Aattoa, joka kuoli 37-vuo-

► Mitään traumaa Wiskari ei koe saaneensa, eikä hän ole syyttänyt Jumalaa isänsä kuolemasta.

tiaana hukkumisonnettomuudessa. Kalastusreissulla oli mukana viisi ihmistä, joista kolme hukkui. Tuolloin 14-vuotias Juha-poika pelastui toisen miehen kanssa.

– Minut pelasti uimataitoni, Wiskari sanoo. Päästyään rannalle hän käveli kilometrien matkan autiokämpälle, jonka sijainnin isä oli

näyttänyt.

Autiotuvalla kävi satunnaisesti rajavartion partio, joka sattumalta tuli paikalle myös tuolloin.

– Isän kuolema käynnisti ison muutosten ketjun. Lähdin lukioon Kemijärvelle. Ei ollut aikaa murehtia liian kauan. Kukaan ei kertaakaan kysynyt, miltä tuntuu. En ole ko-

► Musiikki oli tärkeä jo Juha Wiskarin lapsuudessa. Lapsuudenkotiin Lappiin ostettiin piano ennen kuin kotiin tuli sähköt.

kenut jääneeni mistään paitsi. Opin sen, että tulee mitä tulee, selviän mistä vain.

Wiskarilta on kysytty usein, jättikö isän kuolema elinikäisen traui-

© Päivi Arvonen

Juha Wiskari kävi vuosi sitten kuoleman rajalla ja muisti priorisoinnin tärkeyden

man. Mitään traumaa hän ei koe saaneensa, eikä hän ole syyttänyt Jumalaa isänsä kuolemasta.

– Isäni sai elää hyvän elämän. Myös minä ehdin saada isältä paljon.

Isän muisto

Kun Wiskarin isän kuolemasta oli kulunut 50 vuotta, hän soitti isänsä ruumiin Vuontisjärvestä sukelta-neelle poliisille, joka oli kylmien vesien maratonuimari.

Poliisi Kalevi Paassilta muisti tapahtuneen hyvin ja kertoi usein ihmetyksensä, miten ”se pieni poika” oli voinut selvitä hengissä.

– Sanoin, että minä olen se pieni poika. Paassilta liikutui. Hän piti

pelastumistani täytenä ihmeenä.

Isän kuolinpaikalle Wiskari on palannut myös poikansa Artun kanssa.

– Arttu otti onnettomuuspaikalta kiven, ja vei sen isän haudalle Pelkosenniemen. Arttu antoi esikoispojalleen isäni nimen. Näin isäni muisto elää, ja tämä merkitsee minulle paljon. Wiskarilla on kolme lasta ja nykyisen puolison Marjan kanssa yhteensä kahdeksan lastenlasta. Lastensa äidistä hän erosi lasten ollessa teini-ikäisiä.

– En voisi kuvitella lapsilleni parempaa äitiä. Kunnioitan hänen suoritustaan paljon. En olisi kyennyt

luomaan uraa yritysjohtajana ilman lasten äitiä.

Isyys ei ole rutiinia

Wiskari korostaa olevansa lapsilleen isä, ei kaveri.

– Vanhemman tehtävä on olla tukena, auttaa. Aina kun antaa, saa itsekin paljon. Näen lapsissani mahdollisuuksia, joista voin oppia. Jokaisella lapsellani on vahva tahto. Meillä on suorat, rehelliset ja avoimet välit.

Wiskarin lapsista Suomen kansan rakastama muusikko Arttu on tunnettu julkis. Isän ja pojan välit eivät aina ole olleet erityisen lämpimät.

– Nyt välimme ovat erinomaiset.

Pari vuotta oli ihan mykkäkoulukin. Noin kahdeksan vuotta sitten Arttu soitti ja sanoi, että lopetetaan tämä mykkäkoulu ja se sopi minulle hyvin.

Wiskari sanoo oppineensa, että lapset ovat yksilöitä.

– Isänä olen avannut sieluni. Isyys pitää sisällään sen, että antaa lapsille mahdollisuuden. Yllätyksiäkin voi tulla. Oman isäni tavoin olen ylpeä lapsistani ja kerron sen.

► – Minulla on aina ollut kohtuullisen hyvät suhteet Yläkertaan, jossa on korkeampi voima, jota ei tarvitse selittää, Wiskari muotoilee.

© Päivi Arvonen

Jatkoaika

Lähellä kuolemaa Wiskari kävi myös syyskuussa 2023. Kasvain, joka myöhemmin osoittautui hyvänlaatuiseksi, oli saanut aikaan sisäisen verenvuodon. Lääkäriaika oli jo tilattu, mutta kunto romahti äkisti.

Wiskari ei enää pystynyt kävelemään, mutta puhuminen onnistui. Mies soitti itse hätäkeskukseen.

– Vaimoni Marja sekä naapurini pelastivat henkeni. He eivät jääneet odottamaan ambulanssia vaan veivät minut Somerolle terveyskeskukseen, jossa ambulanssi odotti. Saumaton ammattilaisketju käynnistyi. Se oli prosessina täydellinen ja kohtaamisina ihmeellinen. Ambulanssi oli viemässä Wiskaria ensin Salon sairaalaan, sitten suoraan Turun yliopistolliseen keskussairaalaan.

– Opin uuden asteen luottamuksesta. Huippuammattilaiset, ihanat ihmiset, tekivät työnsä. Luottamus vei pois pelon. Olin lähellä kuolla, mutta aikani ei ollut vielä.

Wiskari kokee olevansa elämän jatkoajalla, mikä on ohjannut hänet priorisoimaan ajankäyttöään – eli noudattamaan niitä oppeja, joita hän on tuloksellisen ajankäytön ja itsensä johtamisen kouluttajana opettanut muille.

– Jätin politiikan. Olen edelleen mukana Somerniemen kappeliseurakunnan luottamustoimissa, jossa minua on tehnyt suuren vaikutuksen aito välittäminen ja aitous.

Suhdetta uskontoon lähellä kuolemaa -kokemukset eivät ole muuttaneet.

– Minulla on aina ollut kohtuullisen hyvät suhteet Yläkertaan, jossa on korkeampi voima, jota ei tarvitse selittää. Uskoni on yksityisasiani, mutta jos kuollessani huomaan, ettei toisella puolella ole mitään, olen hiukan pettynyt, Wiskari muotoilee.

Virtaa riittää

Wiskari on yrittäjä, muusikko, tietokirjailija ja aktiivinen vapaaehtoistyöntekijä. Tällä hetkellä sydäntä lähellä on Somerolla sijaitsevan Jääkärlahdon, Suomen suurimman jääkäreiden muistomerkin kehittäminen ja tapahtumien järjestäminen.

► Kesäisin Juha Wiskari viettää paljon aikaa ”Paronin plantaasilla” eli viljelyksillä ja puutarhassaan.

© Juha Wiskarin kotialbumi

► Poika Arttu, sekä lapsenlapset Aamu ja Aatto Palikaisissa tarkistamassa Taaton vointia vain 10 tuntia ennen romahdusta.

© Juha Wiskarin kotialbumi

► Vaimo Marja, rakkaus ja parisuhde on korvaamattoman tärkeä voiman lähde Wiskarille.

© Juha Wiskarin kotialbumi

Yrityspuolella Wiskari keskittyy tietokirjojen kirjoittamiseen sekä digitaalisen GreatGainArenan kehittämiseen. Tavoitteena on asiantuntijaverkoston kautta auttaa yrityksiä vastuulliseen vaurastumiseen, jonka tärkeinä askelina ovat ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen vastuu.

Palikaisten kartanon Paakaran talossa asuva Wiskari herää joka aamu onnellisena uuteen päivään vaimonsa Marjan viereltä.

– Tekeminen tuo virtaa. Vaimo Marja, rakkaus ja parisuhde on korvaamattoman tärkeä voiman lähde.

Elämäntapamuutos ja 40 kilon painonpudotus antaa lisää virtaa.

– Löysin uudelleen liikunnan nautinnon. Olen nyt yhtä hyvässä kunnossa kuin armeijasta päästyäni, Wiskari sanoo ja alkaa pohtia jo seuraavan kesän toimia ”Paronin plantaasilla” eli viljelyksillään ja puutarhassaan.

FIKSU MENEE HALPAAN

HalpaHalli

HALPAHALLI.FI

•CORONION•

KYBERTURVALLISUUDEN ASiantuntijapalvelut

- Sähkönjakelu ja -tuotanto, vedenpuhdistus ja -jakelu, teollisuus
- Tuotannon kyberturvallisuuskartoitukset
- Asiantuntijana uudishankkeissa ja saneerauksissa asiakasta tukien
- Kyberturvallisuusarkkitehtuurin kehittäminen
- Havaintokyvyn kehittäminen
- Koulutukset

Ota yhteyttä: asko.tuomela@coronion.fi

coronion.fi
linkedin.com/company/coronion-oy

ESPOO
HELSINKI
HÄMEENLINNA
TAMPERE
TURKU
VANTAA

17 AUTOMERKKIÄ
YLI 1000 VAIHTOAUTOA
7 MYYMÄLÄÄ
MERKKIHUOLTO
VERKKOKAUPPA:
AUTOBASSADONE.FI

YLI 30 SYYTÄ OSTAA AUTO VERKOSTA

Verkkokaupastamme voit ostaa napakasti hinnoitellut vaihtoautot 30 päivän tyytyväisyystakuulla. Myös uusien autojen osto verkosta hoituu vaivatta ja takuulla turvallisesti.

Klik, klik, osta verkosta autobassadone.fi

AUTOILIJAN ASiantuntija

”Sain tietää tulevani isäksi, kun vaimoni soitti työpaikalleni. Olin juuri laittanut auton korjaamolla rungon oikaisuun. Tiedosta järkyttyneenä puhelin putosi lattialle ja akku irtosi. Vihdoin kun sain puhelimen kuntoon, jatkoimme keskustelua. Oli epätodellinen olo. Keskustelumme kesti melko kauan. Puhelun jälkeen muistin auton olevat edelleen oikaisukoneessa. Autosta tuli pari senttiä liian pitkä. Ajattelin laittaa auton perään Lang-merkin isyyden kunniaksi.”

Edellä oleva teksti on kertomus perhevalmennukseen osallistuneelta isältä arjen tosielämästä, kun keskustelimme siitä, miten miehet saivat tietää tulevasta isyydestään.

Miehelle konkreettinen tieto isäksi tulemisesta voi tuntua hyvin yllättävältä, vaikka raskaus olisikin ennalta suunniteltu.

Tyypipivokojen kartoitus

Isäksi tuleminen voi tuntua heti ensiksi siltä kuin ajaisit uuden karhealla Audilla ulos autoliikkeestä. Ylpeys, tyytyväisyys ja riemu näkyvät isän kasvoilla. Mutta hetken päästä sisäiset varoitusvalot alkavat vilkkumaan. Hämmennys, epävarmuus ja pelko. Ajatukset mutkittelevat ilosta huoleen. Mitä tulee tapahtumaan? Miten selviän tästä kaikesta?

Isälle ensimmäinen neuvolakäynti voi tuntua kuin kävisi katsastuskonttorilla. Katsastaja eli terveydenhoitaja lähestyy isää ”AUDI” -lomakkeella. Aloitetaan isän mahdollisten tyyppivivokojen kartoittaminen. Päih-teiden käyttö, tupakointi, työorientoituminen, ylipaino, sukurasitteet yms. Alkuun isässä kiinnostaa enemmän uhkat kuin mahdollisuudet.

© Felipe Salgado/Unsplash

Tosimies on eri mies

Tukemassa isyyttä

Miessakit ry:n Isyyden Tueksi -toiminta pyrkii korostamaan isän voimavaroja. ISÄluuriin tulee soittoja, kun isät pohtivat, ovatko he mahdollisesti uhka lapselle ja lapsen hyvinvoinnille. Keskusteluiden avulla pyrimme vahvistamaan ja tukemaan

alkavaa isyyttä. Isille on luontevampaa valmistautua lapsen tuloon toiminnan kautta, kuten erilaisten tarvittavien tarvikkeiden hankinnalla; rattaat, auto ja turvaistuin.

Valmiudet isyyteen

Tieto isäksi tulemisesta herättää mie-

hessä monenlaisia tunnereaktioita, myös ristiriitaisia. Isyys tuo mukanaan vastuut ja velvollisuudet. On inhimillistä, että ne nostattavat hämmennystä, epävarmuutta ja pelkoa.

On huomioitavaa, että tänä päivänä valmiudet isyyteen ovat paremmalla tasolla verrattuna aikaisempaan. Isät käyttävät vanhem-

pain vapaata aiempaa enemmän ja isille kohdennettua tukea ja apua on saatavilla. Kehitettävää tietenkin on.

Miessakkien isille suunnattu perhevalmennus ei toteudu riittävästi, vaikka sillä voitaisiin lisätä isien hyvinvointia ja ennaltaehkäistä jo aiemmin kartoitettuja ”tyyppivivkoja”.

Apua masennusoireisiin

Aina kaikki ei mene hyvin tai niin kuin toivoisi ja odottaisi. Pikku-lapsiperheen ruuhkavuodet voivat tuntua kuormittavalta. Isot elämäntoukset, kuten vanhemmuus ja muuttunut elämä pienlapsiperheessä voivat altistaa isä ja äitejä stressille. MASI-työssä annamme apua masennusoireisiin ja niiden kohtaamiseen perheessä.

MASISSA käymme läpi aiemmin mainittua ”AUDI” -listaa hieman eri näkökulmasta. Kun kone piippaa, niin ahdistuneisuus ja alakuloisuus on läsnä. Masennustyyppinen oireilu on kehon ja mielen tapa ilmoittaa ns. huollon tarpeesta. Tällöin lähdemme auttamaan huoltotoissa mieserityisestä näkökulmasta.

MASIN peruseriaate on isyyttä ja isän hyvinvointia vahvistava. Isän hyvinvointi edistää koko perheen hyvinvointia. Työskentelyn painopiste on ennaltaehkäisevien ja korjaavien näkökulmien esille tuomisessa. Tavoitteena on, että isät ha-vahtaisivat ja uskaltautuisivat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa puhumaan tilanteestaan puolison,

läheisten tai ammattilaisten kanssa. MASIN tehtävänä onkin rohkaista ja lisätä itseluottamusta isyyden alkumetreillä sekä vahvistaa toiveikkautta tulevaisuuden suhteen.

Säännöllinen huolto tarpeen

Arkisten asioiden, omien kokemusten ja ajatusten jakaminen isien kesken tuo kokemuksen siitä, että elämän kulku on usein hyvin samanaisten lainalaisuuksien vaikuttama, vaikka eläisimme ulkoisesti hyvin erilaisissa puitteissa. On kyseessä minkä merkin auto tahansa, niin jokainen auto ja sen kuski tarvitsevat säännöllistä huoltoa.

Puhutaan rohkeasti itseämme askarruttavista asioista niille ihmisille, kenelle se tuntuu luontevalta. Puhua voi, oli ongelmia tai ei. Me Miessakkeilla pyrimme aktiivisesti olemaan yksi tekijä siinä, että miehet voisivat ja uskaltaisivat puhua ja tuoda omia ajatuksiaan ja tunteitaan rohkeammin esiin.

Kohti parempaa isyyttä.

Tatu-Pekka Rantanen

isätyöntekijä
MASI | Miessakit ry

Timo Tikka

isätyöntekijä
Isyyden Tueksi /
ISÄluuri | Miessakit ry

(AUDI Audit: Alkoholin käytön haitallisuuden kyselyteksti.)

GNN
Pioneerit menevät...
”Jotta he saisivat kuulla!”

GNN Finland ry.
Good News Networking
Hyvien Uutisten Verkosto

www.gnn.fi

K I R E E T Ö N

OPINTOLA B&B

Tervetuloa!

Norintie 1048, 61840 Norinkylä
puh 050 5910489
www.opintola.com
info@opintola.com

Reijo Vähälä yllätti yleisurheilua seuraavat ihmiset Ateenassa Euroopan mestaruuskilpailuissa vuonna 1969 voittamalla 23-vuotiaana EM-hopeaa korkeushypyssä tuloksella 217 cm. Suomen mestaruuden hän voitti vuosina 1966 ja 1970.

Alajärvellä, Paalijärven kylässä vuonna 1946 syntynyt Reijo Vähälä kasvoi 7-lapsisessa pienviljelijäperheessä.

Kylä oli tunnettu urheilukylä, jota Vähälä on kutsunut pikemminkin urheiluopistoksi.

Paalijärvelle rakennettiin aikoinaan hyppymäki, jonka ympäristössä järjestettiin erilaisia urheilutapahtumia. Urheilu alkoi kiinnostaa nuorta Vähälää yhä enemmän. Hän kertoo käyttäneensä harjoittelussa hyväkseen polkupyörällä suoritettua koulumatkaa Alajärven oppikouluun, ja kilometrejä kertyikin päivittäin lähes 30 kilometriä seitsemän vuoden aikana.

– Vaikka lukiossa pitäisi opiskella elämää varten, urheilu täytti silloin elämäni, eikä opiskelu ja tuleva ammatti kiinnostaneet niinkään, Reijo Vähälä paljastaa.

Sisäinen haaksirikko

Vähälä pyrki ja pääsi opiskelemaan liikuntatieteitä, mutta lähtikin lukemaan matematiikkaa Jyväskylään, jossa hän tapasi tulevan vaimonsakin.

– Urheilu täytti elämäni niin kokonaisvaltaisesti, että murrosikä jäi ikään kuin elämättä. Koenkin eläneeni murrosiän vasta 30-vuotiaana, jolloin esikoislapsi syntyi vuonna 1974. Vasta siinä vaiheessa aloin miettiä elämän suuria kysymyksiä, ja ensimmäinen lapsi varmasti auttoi tässä prosessissa, muistelee Reijo Vähälä.

Sisäinen konkurssi – Vähälän sanoin ”haaksirikko” – oli kohdannut

© Pirko Kanervisto

Runomies Reijo Vähälä

miestä hieman aikaisemmin. Mielessä oli liikkunut jopa itsetuhoisia ajatuksia. Myös avioliitto alkoi tulla tiensä päähän. Mutta Jumala puuttui peliin ja tarjosi uuden elämän.

– Oli muistaakseni perjantaiyö. Olimme valvoneet pitkään ja olimme epätoivoisia tulevaisuutemme suhteen. Yhtäkkiä minut valtasi pelkotila ja samaan aikaan makuuhuoneen täytti niin kirkas valo, etten voinut silmiäni avata. Jonkin ajan kuluttua vaimoni alkoi puhua Raamatun sanoja, se oli ikään kuin

profetia: ”Niin on Jumala maailmaa rakastanut, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä...”

Siinä hetkessä Vähälä kertoo tunteensa, kuinka kaikki menneisyys olisi pyyhitty pois. Pariskunta pohdi tapahtunutta loppuyön ja tuli siihen tulokseen, että nyt tapahtui jotain uutta.

– Niin me aloimme yhdessä lukea Raamattua. Ensimmäisiä asioita, joita löysimme, oli ”alkää heittääkö helmiä sioille”. Ymmärsimme, ettemme

puhuisi tuon yön tapahtumista kenellekään mitään.

Kasvaminen lähtee liikkeelle

Ensimmäiset viikon olivat Vähälän kertoman mukaan täyttä ihmettä, merkittäviä ja toisaalta selittämättömiä asioita tapahtui yksi toisensa jälkeen.

– Yhdessä vaiheessa jo sanoin ääneen, ettei minulle tarvitse enää todistaa mitään, tiedän etten ole yksinäni tässä.

– Raamatun lukeminen tuntui unohtuneen suomalaisilta. Kyseessä on kuitenkin Jumalan antama käyttöohje, josta löytyy suunnitelma niin tälle luomakunnalle kuin meille ihmisillekin, kertoo runomies Reijo Vähälä.

– Kaikenlaisten kompastelujenkin jälkeen meillä on mahdollisuus yhä uudelleen nousta ja aloittaa alusta...

Pariskunta ei kertonut kokemastaan muille, mutta Reijo Vähälä muistelee katselleensa ihmisten silmistä, olisiko joku muukin kokenut vastaavaa.

Jonkin ajan kuluttua vanhat taakat alkoivat jälleen painaa, mutta etukäteen ylipääsemättömiltäkin tuntuneet asiat ratkesivat yllättäin.

– Tampereella silloin vaikuttanut nuoriso-ohjaaja Paavo Meriluoto soitti ja pyysi johonkin nuorten tilaisuuteen mukaan. Hän tuli kotiimme ja kävimme Paavon kanssa läpi kokemiamme asioita.

Lisätietoa Raamatusta saatuaan pariskunta alkoi käydä eri seurakuntien järjestämissä hengellisissä tilaisuuksissa, ja siitä lähti vähitellen liikkeelle hengellinen kasvaminen.

– Aloin kirjoitella ajatuksiani ruutuvihkoon eli tavallaan kirjoitin itseni terveksi, Reijo Vähälä muistelee. Kirjoituksia julkaistiin myös lehdissä ja myöhemmin niistä koottiin kaksi kirjaakin.

Ajankäytön raamit

Seuraavat lapset syntyivät 1978 ja 1982. Liikunnanopettajaksi valmistunut vaimo jäi kotiin hoitamaan lapsia.

Työ Aamulehdessä sitoi Reijo Vähälää, jonka lisäksi erilaisia pyyntöjä tuli niin töiden, seurakunnan kuin urheilunkin puolelta. Ajankäytölle tuli ongelmia, eikä lapsille ja kodille tahtonut jäädä paljoakaan aikaa.

– Siinä vaiheessa totesin, ettei tilanne voi jatkua tällaisena. Terveystenikin alkoi reistailla ja juoksin useissa tutkimuksissa. Lääkärin loppulausunto oli: liian vähän unta, liian vähän liikuntaa ja liian paljon töitä.

Pakko oli löytää ratkaisu, ja niin-pä Reijo Vähälä hahmotteli itselleen ajankäytön raamit.

– Raamissa oli neljä särmää: perhe, työ, seurakunta ja oma itse. Kun tuli erilaisia pyyntöjä, peilasin niitä tätä raamia vasten ja tein päätöksiä, mennäkö vai eikö.

Muutamassa vuodessa tilanne alkoi selkiintyä, ja aikaa alkoi löytyä myös vaimolle ja lapsille.

© Helena Vähälä

▲ Reijo Vähälä rohkaisee ihmisiä avaamaan Raamatun ja etsimään sieltä ratkaisuja elämäänsä.

– Asioita ei ratkaista kansanäänestyksillä vaan kahdenkeskisissä keskusteluissa Jumalan kanssa yön hiljaisina tunteina.

– Näin jälkennäpäin ajateltuna olisin varmasti hunningolla ilman perhettäni, Vähälä myöntää. – Kohtaamamme haasteet ovat selvästi yhdistäneet meitä perheeni.

Runomies

Uskoontulonsa aikaan Vähälä toimi atk-päällikkönä Aamulehdessä ja kirjoittelu antoi sopivaa vaihtelua. Käytössä oli maailman parhaita työkaluja, kannettavia tietokoneita ja erilaisia järjestelmiä, ja niinpä hän

alkoi huolestua oman muistinsa rapistumisesta.

– Pohdiskelin erilaisia keinoja muistini ylläpitämiseksi. Eräässä tilaisuudessa Raamattuopiston entinen rehtori Raimo Mäkelä aloitti puheensa Uno Kailaan ”Palloken-tällä”, jota kuuntelin ihmeissäni, että onko tuo kiireinen mies opetellut runon ulkoa. Hän oli, ja minä päätin kokeilla samaa... ja opettelinkin itsekin sen saman runon ulkoa.

Vähälä kertoo hakeneensa kirjas-

tosta runokirjoja, joista alkoi opetella pieniä runon pätkiä. Tuohon aikaan ei ollut vielä internetiä, joten atk-päällikkö joutui matkustelemaan paljon.

– Käytin nuo automatkat hyväkseni ja opettelinkin runoja ulkoa, hän muistelee.

Uraputki Aamulehdessä vei miehemme levikkipäälliköksi, jolloin vapaa-ajan kirjoittaminen alkoi jäädä taka-alalle.

– Mutta toisaalta huomasin, että tunnetut kirjailijat olivat jo kirjoittaneet kaikki tärkeät asiat julkaisemiinsa runoihin, eikä minulla ollut mitään sinne lisättävää, joten jatkoinkin runojen opiskelua.

Runoissa elämän kirjo

Perheen muutettua Lentävänniemestä Atalaan Vähälää pyydettiin Aitolahden seurakunnan lähetysjohdokunnan puheenjohtajaksi. Lähetystyö vaati varoja, joten heräsi ajatus järjestää runomatineaa lähetystyön hyväksi. Avuksi tilaisuuden järjestämiseen lähti koululaispastori Lauha Peltola äidinkielenopettaja miehensä Reijon kanssa. Ja niin Reijo Vähälän ensimmäinen oma runomatineaa järjestettiin isänpäivänä 1994 – siis 30 vuotta sitten.

– Tuossa ensimmäisessä Itkevä huilu -nimisessä matineassa oli tekstejä useilta ei lyyrikoilta. Myöhemmin on ollut omat matineat mm. Aaro Hellaakoskelta, Lauri Pohjanpäältä, Oiva Paloheimolta, Aleksis Kiveltä, Juha Vainiolta ja Erkki Lemiseltä sekä pari psalmi-matineaa, Vähälä luettelee.

Jossain vaiheessa tuli ajatus pitää koululaisille runotunteja Lauri Pohjanpään kirjoittamista eläinrunoista. Atalan koulussa järjestetyt testitunnit antoivat niin positiivisen tuloksen, että päätettiin ryhtyä tuumasta toimeen, ja tähän mennessä on pidetty jo 660 kouluvierailua. Lukumääräisesti eniten Reijo Vähälä käy lausumassa runoja ikäihmisten luona eri palvelutaloissa kirjastojen ja kulttuuritalojen lisäksi. Varsinkin ikäihmisille järjestetyt tilaisuudet ovat usein lauluvoittoisia.

– Koen runojen lausumisen ehdottomasti tärkeimmäksi, mitä olen tähän mennessä tehnyt. Käytän runoja elämän eri aloilta ja niissä on paljon sanomaa iloiseen, suruineen ja haasteineen. Joukossa on myös helmiä, joista saan itse paljon.

© Helena Vähälä

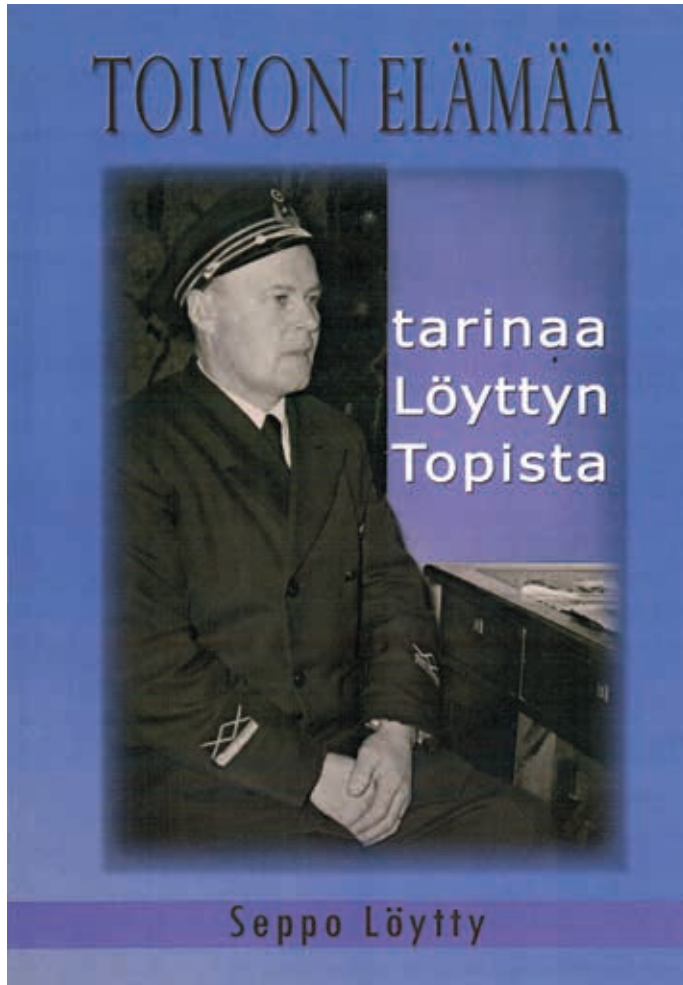
Tämä on kertomus isäni Toivo Nikolai Löytyn (syntyi 1.8.1904 Urjalassa ja kuoli Tampereella 4.8.1984) tosielämästä. Isä-Toivo ja äiti-Fanny vihittiin 24.3 1928 äidin kotona Pääskyn Rintalassa. Perhe kasvoi ja syntyivät lapset Seppo, Pirkko, Timo ja Iikka. Vanhempieni sukujuuret juontavat Lounais-Hämeen Urjalaan. Osaa niistä on voitu seurata 1600-luvulle asti.

Isäni oli hyvää tarkoittava, luotettava, vieraanvarainen, ystävällinen, kohtelias, isänmaallinen ja taitava käsistään. Vaikka oli yli 10 astetta pakkasta, hän lähti yölläkin töihin polkupyörällä, matkaa noin 10 km. Isäni kuului siihen joukkoon, jotka menevät ja ovat työssään mielellään.

Isä aloitti Urjalan asemalla VR:n alokkaana ja pääsi yli 40-vuotisen uran jälkeen eläkkeelle ylikondutööriä Tampereella. ”Minä puren nyt valtion eläkettä,” oli hänen ilmaisunsa eläkkeelle pääsystä. Isä vei minua myös, kun olin noin 10-vuotias Rautatieläisten Kristillisen Yhdistys ry:n tilaisuuksiin Tampereen Morkulle. Olen itse nyt kutsuttuna RKY:n puheenjohtaja.

Meillä oli kotona RKY:n kokouksia ja Lähetysseuroja.

Isän työn muuttaminen Tampereelle vuonna 1933 syntyi myös ajatus oman talon rakentamisesta. Perhe rakensi omakotitaloa Tampereen Vehmaisiin. Olin silloin noin 10-vuotias. Teimme myös kaivon. Isä oli kaivossa 3-5-metrin syvyydessä ja hakkasi taltan ja moskan avulla kiveen reikää dynamiittipötkölle. Kun reikä oli tarpeeksi syvä, isä täytti sen dynamiitilla ja laitto siihen nallin ja sytytyslangan. Sitten isä sytytti langan ja kiipesi nopeasti kaivosta pois, nostimme myös tikkaat ja sitten kaikki huusimme

Neljän sodan ajan elänyt isäni Toivo

kovalla äänellä, ”Ampu tule!” Sitteen kova pamaus ja kaivo sai lisää syvyyttä.

Oli se upean oppimisen paikka minullekin, kun isän opastuksella sain lyödä vinolaudoitukseen lautoja, ja sain kerätä kiilakiviä betoni valuihin.

Toivon elämää

Seuraavassa isän oma kertomus (*Toivon elämää, tarinaa Löytyn Topista, kirj. Seppo Löytty*).

”Isoisäni Fredrik Matinpoika vaimonsa Kaisan kanssa tekivät torpparin sopimuksen Urjalan pitäjän Urjalankylässä. Torppa, jolle annettiin nimeksi Löytty, ja siitä tuli samalla myös sukunimi. Tilukset torpan ympärillä oli aluksi vaatimattomia. Pääasiallinen toimeentulo oli hankittava ansiotuloilla.”

”Isoisäni hoiti metsätyönjohta-

jan tointa Nuutajärven kartanossa. Mummo teki käsitoita ja hoiti torpan työt. Isä Fredrik solmi avioliiton Humppilan pitäjän Venäjänkylästä olevan Hulda Maria Lamminpään kanssa. Veroa, eli vuokraa torpasta oli kolme viikkoa työtä talon ruuassa.”

Koulu alkoi

”Kun tulin kouluikään, aloitin kiertokoulussa, jota pidettiin Perä-Grannin ns. taksvärkkipirtissä, joka tunnettiin myös raittipirtin nimellä. Tämä jakso kesti kolme kuukautta, opettajani oli Hilma Helman. Toisen jakson eli tämiiliin kävin Etu-Grannin pirtissä.

Kansakouluun minut pantiin syyskuun alussa 1913. Koulu oli Nuutajärven lasitehtaalla. Meiltä oli sinne matkaa keväisin kinttupolkua pitkin ja talvisin soita myöten ajet-

tavia rahtiteitä myöten lähes viisi kilometriä. Koulunkäyntiä rasitti lisäksi velvollisuus siivota ja lämmittää luokkahuone, johon jokainen oppilas osallistui vuorollaan. Se tiesi noin runnin lisää koulupäivään aamuisin ja iltapäivisin.”

Mummulassa

”Koululomani aikana olin usein myös mummolassa Humppilassa, äitini kotona. Opin siellä metsätöitä ja ajamaan hevosella. Mummola oli suurempi kuin kotini. Siellä oli 7-8 lehmää ja neljä hevosta ja usein myös pikkubarsoja. Varsat olivatkin kaiken ihailuni kohteena.”

Hyvät suhteet

”Enollani oli polkupyörä, joka oli harvinainen siihen aikaan. Sain oppia ja osasin jo 12-vuotiaana valmistaa pärekoreja. Anturoin isopapin ohjaamana rekiä ja vitsoitin heinäkorjuuhäkkejä.”

Kapinakevään tapahtumia

”Päästyäni kansakoulusta olin edelleen mummulassa. Vapaussodan talven olin Nikolai-enon apuna kai-

nessa maataloustöissä. Enoni, kun ei muiden torpparipoikien kanssa liittynyt punakaartiin.

Eräänä päivänä, kun enoni ja minä tulimme halkokuormien kanssa metsästä kotiin, tuli vastaamme punakaartiin kuuluvat Knaapin veljekset. Venäjän kartanon tallimies kyyditsi heitä komealla harmaalla hevosella. Kohdalle päästyään he pysähtyivät ja nuhtelivat enoa siksi, ettei hän ollut liittynyt punakaartiin ja näin ollen saivat toiset hänenkin tähtensä panna henkensä alttiiksi. Eno vain kuunteli. Kun nuhtelu päättyi, jatkoimme matkaamme.

Punaiset pitivät tarkastuksia elintarvikelautekunnan nimissä. He takavarikoivat papaltakin suuret määrät viljaa.”

”Ollessani enoni kanssa jälleen metsässä, tuli pappa ja ilmoitti äitini tulleen kertomaan, että isä oli men-

nyt metsäkaartiin Urjalankylän isäntien kanssa. Äitini vaati minua lähtemään kotiin kanssaan, kun ei ollut isän palaamisestakaan varmuutta ja tonttekokin lähestyi. Olinhan jo kolmetoistavuotias, joten sellaiset vähäiset toukutyöt pystyisin tekemään, kun naapuri kylvi siemenen.

Olin eräänä yönä äitini kanssa isää tapaamassa. Hän oli Harjun isännän toverina. Äiti toimitti eväät emännän kanssa perille. Minä jäin talonpirttiin ja yritin nukkua muurin vieressä lattialla, mutta en saanut luteilta unta. Katselin kauhulla, miten läntinen taivas punotti. Jälkeenpäin kuulin, että se aiheutui punaisten sytyttämästä Illonkylän Kaunistosta.”

Isä vangittiin

”Eräänä kauniina päivänä, kun äesttin pellolla, näin miten kaksi punaisten ratsumiestä ilmestyi pihaan. Riensin kotiin ja sain kuulla, miten nämä vakaumuksen urhot vaativat äidin ilmaisemaan isän piilopaikan ja uhkasivat seuraavana päivänä tulla ja ampua meidät kaikki, ellemmme ilmoita ja lisäksi polttaa talon. Me äidin kanssa pillahdimme itkuun kultuamme koruttoman totuuden. Miesten lähdettyä äiti katsoi parhaaksi kehottaa isää lähtemään.

Isä tulikin kotiin, ennen kuin etsijät ehtivät häipyä näköpiiristä. Hänen annettua merkinhuttua heilauttamalla nämä palasivat takaisin ja esiintyivät nyt melko siivosti. He vaativat isän lähtemään mukaansa. Isä vähän epäili lähteä aseellisten miesten mukaan. Silloin toinen oli heti valmis antamaan kiväärinsä. Isä ei sitä kuitenkaan ottanut. Koska vangitsijoilla oli hevoset, niin otti isäkin omansa.”

Käynti kirkonkylässä

”Tästä äidille jäi paha mieli. Hän aavisti, mitä tämä tarkoitti. Lähdin äidin kehoituksesta Laukeelaan, jonne isä vietiin. Piti ottaa selko hänen kohtalostaan. Lisäksi oli tarkoitukseksi tuoda hevonen kotiin. Tätä matkaa varten täytyi olla kulkulupa Nuutajärven punakaartin osastolta. Sen sainkin ilman muuta. Se kuului ”Toivo Löytty on oikeutettu matkustamaan Nuutajärveltä Laukeelaan ja sieltä takaisin”. Allekirjoituksena oli Nuutajärven Työväenyhdistys.

Matka Nuutajärven kartanosta oli yksitoista kilometriä. Tuon ke-

▲ Perhekuva vuodelta 1954. Vanhin poika on vastikään vihitty papiksi. Hänen edessään edellisessä vihitty vaimonsa Kirsti Helena Löytty os. Saarimäki.

▼ Sisarukset ryhmäkuussa; Timo (vas.), Seppo, Iikka ja Pirkko.

lirikkaisen taipaleen kuljin jalan. Vastaani tuli serkkuni Frans Forsell ja Eemil Mustajärvi, jotka tiedustelivat asiaani. Serkkuni kehotti puolestaan vain hakemaan hevosta pois. Saavuttuani Laukeelaan, avautui eteeni ennen näkemätön ihmispaljous, joka käsitti marssivia joukkoja, kuormastoa, siviiliväkeä ja ennen kaikkea kirkkomaalla oli polkupyöriä niin paljon, että vain

polkupyöräpataljoonassa palvellessani olen niin paljon nähnyt yhdessä kohden. Etsin isää, mutta en löytänyt. Poikkesin kuitenkin Saarinen-nimisen tuttavani luo lepäämään. Tämän vaimo vaati minua palaamaan etsimään edelleen isääni.

Saavuttuani Laukeelaan ilmestyi isäni ihmeellistä kyllä väkijoukon eteen. Hän ilostui tapaamisesta ja sanoi olevansa huolissaan hevosesta.

▼ Äidin täyttäessä 75 vuotta.

Hän kertoi yrittävänsä paeta sopivan tilaisuuden tullen. Menimme talliin, jossa hevonen oli. Isä sanoi vartijalle ottavansa hevosen. Vartija sanoi tiukasti, että hevoset kuuluvat tälle kaartille ja hän vastaa siitä, ettei niitä oteta ilman asianomaista lupaa. Isäni sai kuitenkin vartijan suostumaan lupaamalla vastata itse asiasta. Hevonen oli pilttuussa kaulassaan vain pieni naru. Isä otti vartijan osoittamat ratsusuitset ja loimen ja talutti hevosen ulos, jossa hän nosti minut sen selkään. Hän kehotti minua pitämään lupalapun saatavilla, jos sitä kysytään.

Lähdettyäni kirkon ohi tuli vastaani marssiva joukko. Edessä kulki joukon johtaja. Tämä tarttui hevostani päitsistä ja kysyi tuimasti: ”Mihinkäs sinä poika tätä hevosta viet?” Ojensin herralle lupalapun, joka oli valmiina. ”Jaha, Nuutajärvelle”, sanoi mies ja läimäytti rautiota lautaisille ja lisäsi: ”Antaa mennä sitten!”

Isä-vekin pakomatka

”Oli tapahtunut asioita, joita ei tahdo rodeksi uskoa. Edellä mainittu serkkuni oli toimittanut isälleni kuolemantuomion. Isä sai tietää sen tuttavaltaan Sillanpään Tahvolta, mutta isä ehti paeta yöllä, kun hänelle muutoin seuraavana päivänä olisi pantu tuomio täytäntöön. Saavuttuani aamuyöllä Hunningon aukealle Kyläsuon-nimiselle niitylle hän kuuli kavion kapseen. Viisimiehinen ratsupartio siellä laukkas maantiellä kohti Urjalankylää. Miesten huomio kiintyi häneen, ja heti kuuluikin kiroleiva seis-komento. Hän paransi juoksuaan ja yritti kätkeytyä aukean laidassa olevaan metsikköön. Eteen osuva oja oli kuitenkin siksi leveä, että hän hypätessään putoikin vyötäisiä myöten veteen. Ratsupartion ampumat luodit pitivät siksi läheistä musiikkia, että oli pakko kiireimmiten maastoutua. Hän heittäytyikin suuren haavan juurelle lehtikasaan. Partio etsittyään katsoi parhaaksi poistua.”

Isäni oppina oli lapsesta alkaen, kun hän alkoi olla kiinnostunut uusista tekemisistä. Siitä alkoi hänelle uusien asioiden oppiminen. Se jatkui hänen kohdallaan koko elämän.

Tämän opin hän siirsi myös minulle yhdeksi elämän sisällöksi.

Kiitollisin muistoin Toivon poika Iikka.

Iranilaissyntyinen Daniel Shayesteh on kulkenut mielenkiintoisen matkan tiukasta islamilaisesta isästä rakastavaksi kristityksi isäksi.

Ajatollah Khomeinin nousua valtaan Iranissa pääsi Daniel Shayesteh valtion virkaan ja mukaan valtakoneiston huipulle. Hän joutui kuitenkin uuden hallinnon epäsuosioon, josta seurasi vankeus ja viimein kuolemantuomio.

Daniel pääsi kuitenkin pakenemaan Turkkiin, jossa tutustui kristinuskoon ja kääntyi lopulta itsekkin kristityksi. Palaamme seuraavassa numerossa tarkemmin Danielin tarinaan, mutta keskitymme tällä kertaa hänen isyyteensä.

Vaimo kiinnostuu evankeliumeista

Daniel opiskeli Turkissa kuusi kuukautta, ennen kuin vaimo ja perheen kolme tytärtä seurasivat häntä. Vanhin tytär oli tuolloin 8-vuotias, keskimääräinen 3 ja nuorin vuoden ikäinen.

Vaimo hämmästyi miehensä muutoksesta, kun tämä auttoi kotitöissä, lauleskeli iloisena ja jopa leikki lastensa kanssa. Kuinka vaimon tuntema radikaali muslimimies voi toimia näin?

– Kerroin vaimolleni ottaneeni Jeesuksen sydämeeni, Daniel muistelee.

Vaimo tietenkin kauhistui, koska vaihtaessaan islamin kristinuskoon Daniel saattoi koko perheensä hengenvaaraan.

– Hän kysyi minulta, että minkälainen mies ja isä minä oikein olen, kun olen saattanut vaaraan perheeni samoin kuin vaimoni perheen Iranissa. Islamissahan yksittäisen ihmisen ongelma ei koske vain häntä itseään vaan hänen koko sukuaan ja lähipiiriään, kunnes joku tappaa tuon henkilön, Daniel tarkentaa ja kertoo pelänneensä vaimonsa lähtevän lasten kanssa takaisin Iraniin.

Vaimo jäi kuitenkin Turkkiin ja alkoi vähitellen kiinnostua miehen uudesta uskosta, koska huomasi

Daniel Shayesteh – mies joka jätti Hizbollahin

– Tunnen vieläkin piston sydämessäni muistellessani vanhaa minääni, toteaa Daniel Shayesteh.

Danielin olevan tosissaan.

– Eräänä yönä heräsin tuossa kello kahden paikkeilla ja huomasin, ettei vaimoni ollut nukkumassa. Näin olohuoneessa palavan valon ja menin katsomaan. Siellä vaimoni istui sohvan nurkassa lukemassa Raamattua. Oli ihmeellistä, että vaimoni oli peukalotuntumalla valinnut Matteus 19, jossa sanotaan, että on yksi mies ja yksi vaimo. Kun taas islamissa on yksi mies ja monta vaimoa, kertoo Daniel.

Vaikka vaimo oli muslimi, hän ei pitänyt ajatuksesta, että Danielilla olisi ollut useampia vaimoja. Mutta Iranissa ei voinut asiasta edes keskustella, vaan oli tyydyttävä islamin oppiin.

– Vaimoni totesi, että tähän tuntuu olevan hyvä kirja, Daniel naurahtaa. – Tuo tapahtuma todella avasi minulle oven keskustella hänen kanssaan avoimesti. Minä kannustin häntä tapaamaan muita kristityksi kääntyneitä musliminaisia.

Vaimo alkoi käydä kristittyjen naisten ryhmässä, vaikka aluksi pelkäsi tavata muita musliminaisia ja varsinkin kristittyjä. Häneen teki kuitenkin vaikutuksen kuulla, kuinka Jumala oli puhunut joillekin naisille, joka on taas islamissa täysin mahdoton ajatus. Lopulta 2,5 kuukauden kuluessa hän vakuuttui, että Jeesukseen kannattaa luottaa ja teki uskonratkaisunsa.

– Se oli mahtavaa, ihmiset rukoukivat vaimoni puolesta ja minä itkin Jumalalle.

Kahdenlaisia isiä

Iranilaisessa kulttuurissa isä on perheensä eteen uurastava ja työtä tekevä henkilö, perheensä elättäjä. Iranilainen isä, aviomies arvostaa vaimoaan ja perhettään.

– Se kuuluu ikivanhaan iranilaiseen kulttuuriin, Daniel lisää ja huomauttaa, että puhuttaessa Iranista, isyyttä on kahdenlaista; toiset haluavat pitää yllä vanhaa kulttuuria ja vanhoja perinteitä, mutta toiset puolestaan seuraavat sokeasti islamilaisia periaatteita.

– Valitettavasti minun isäni seurasi 100-prosenttisesti islamilaista isä-mallia, pieksi vaimoaan ja hal-

– Radikaali muslimi-isä Daniel perheineen Iranissa.

litsi perhettään täysin diktaattori-maisesti. Edes lapset eivät saaneet kyseenalaistaa isäni päätöksiä, Daniel kertoo.

Kerran isä pyysi häntä tekemään jotakin, vaikka hänellä oli juuri kiire suorittaa lukion tehtäviään.

– Kysyin isältä hyvin kohteliaasti, että voisinko tehdä koulutehtäväni ensin ja auttaa häntä vasta seuraavana päivänä. Isä raivostui suunnattomasti, kun uskalsin vastustaa häntä, hyvä ettei hakannut minua hengiltä, Daniel muistelee.

Islamilaisella isyyškäsityksellä on juuret Koraanissa, joka sanoo, ettei kenelläkään ole oikeutta vastustaa Muhammedia. Mitä tahansa hän sanoo, kaikkien on oltava samaa mieltä. Jos uskallat sanoa oman mielipiteesi, sinä olet uskoton ja sinut pitää tappaa.

Lapset traumatisoituivat

– Minä sain isältäni islamilaisen kasvatuksen ja minusta tuli radikaalimuslimi aloitettua yliopistopinnot. Vallankumouksen jälkeen en halunnut kuulla vaimoltani mitään ehdotuksia tai mielipiteitä. Väittäisin tehneeni vaimoni elämästä yhtä helvettä seurattessani Koraanin oppia ja piestessäni häntä, Daniel kertoo vieläkin liikuttuen.

Hän muistuttaa, että islamin us-

kossa naisilla ei ole täydellistä ihmisyysroolia, vaan he ovat puoliksi ihmisiä ja puoliksi eläimiä. Siksi he eivät ole samalla henkisellä tasolla miesten kanssa. Islamin filosofia on, että jos haluat vaimosi tottelevan sinua, häntä pitää kurittaa kuin tottelematonta eläintä.

– Eli sellainen isä minä olin, traumasoin lapseni pieksemällä äitiä heidän nähtensä. Lapset olivat kauhuissaan, ja nuo näyt seuraavat heitä varmaan loppuelämän ajan, tuollainen isä heillä on.

Daniel kertoo kuulleensa nykyään evankelistana toimivan vanhimman tyttärensä todistuksen, kuinka hän muistaa istuneensa isänsä sylissä Iranissa ja tiedostaneensa, että isä voi tappaa hänet koska tahansa.

Pyhä Henki tuli apuun

Mutta Jeesuksen kohtaaminen muutti kaiken. Kaikki menneisyyden tekemiset tuntuivat veitsen pistoina Danielin sydämessä.

– Kuinka ihminen voi olla niin raakamainen läheisilleen, sen sijaan, että tarjoaisi suojaa lapsilleen ja vaimolleen? Tunnen vieläkin piston sydämessäni ajatellessani entistä minääni. Mutta toisaalta olen tyytyväinen, sillä se muistuttaa, mistä olen tullut. Vain Jeesus voi vapauttaa minut.

Kolossalaiskirjeessä muistutetaan, ettei ole eroa miehen ja vaimon välillä, samoin kuin ei orjan ja kuninkaan välillä. Logiikka tuon kohdan takana on Danielin mielestä todella ihmeellinen. Niin miehet kuin naisetkin luotiin Jumalan kuvaksi. Kuinka joku voi sanoa, että naiset luotiin eläimen kuvaksi ja miehet Jumalan kuvaksi? Sehän halveksii Jumalaa ja inhimillisyyttä.

– Jumala kutsuu itseään isäksi, ja sillä Hän haluaa näyttää minulle isyyden mallin, jota minulla ei ollut Iranissa. Seurasin siellä isäni esimerkkiä, jonka elämä oli yhtä sekamelskaa. Mutta Jumala opetti minulle, että nöyryys on kaiken perusta. Jeesus osoitti pestessään opetuslastensa jalat, että suurin kaikista on kaikkien palvelija. Minäkin olen vaimoni ja lasteni palvelija, Daniel toteaa herkistyneenä.

Viimein anteeksiantamus

Daniel on kokenut täydellisen muutoksen kristityksi tulonsa jälkeen, mutta ei hän kuitenkaan kerro olevansa vielä täydellinen isä. Jumalan avulla hän uskoo kuitenkin kasvavansa paremmaksi isäksi tyttäрилleen ja paremmaksi aviomieheksi vaimolleen.

Hän kertoo vaimonsa vakuuttuneen miehensä muutoksesta nope-

ammin, mutta lapsille vei pitkään, ennen kuin he pystyivät antamaan anteeksi isälleen tämän kohtelun. Vaikka he olivat jo kääntyneet kristityiksi, heidän mielestään kummitteli vielä kuva Danielista ankarana isänä.

– Vuonna 2016 asuessamme Yhdysvalloissa ja tyttärien ollessa jo omillaan, he tulivat yhtenä päivänä käymään itkien. He antoivat minulle anteeksi ja pyysivät myös minulta anteeksi. Me kaikki itkimme olohuoneessamme, Daniel muistelee kostunein silmin.

Tytöt hyväksyivät, että Daniel oli kasvanut ankarana, islamin sääntöjä noudattavan isän varjossa ja kiittivät, kuinka hän oli muutoksensa jälkeen pitänyt heistä huolta rakastaen ja hoivaten.

Tänä päivänä Daniel Shayesteh asuu vaimoineen Australiassa, ja toimii Exodus From Darkness -järjestössä kiertäen eri maissa kertomassa elämänvaiheistaan sekä kristinuskon ja islamin eroista. Myös tyttäret asuvat perheineen Australiassa, ja vanhin tytär toimii järjestön operatiivisena johtajana. Koko perhe on ottanut elämäntehtäväkseen levittää evankeliumin ilosanomaa ympäri maailmaa.

▼ Loppu hyvin, kaikki hyvin.

ISOISYYDEN ILOJA

Jari Sinkkonen

Pitkän ja hartaan odotuksen jälkeen sain kokea isoisyyden onnen. Esikoistyttäreni ja hänen miehensä saivat tyttövauvan, joka sai kasteessa nimen Onerva.

Isiänsä täydellisen puolueettoman mielipiteen mukaan lapsi on hyvin onnistunut kappale, kerrassaan loistava. Hän on temperamentiltaan verrattain rauhallinen, vaikkakin hyvin kiinnostunut ihmisistä ja ulkomaailmasta. Hän riehuu ja pelleilee mummin kanssa, mutta rauhoittuu nopeasti, kun on aika mennä syömään, tai koittaa kirjaan syventymisen hetki.

Onerva täytti elokuussa kaksi vuotta. Juhlat pidettiin, ja lahjoja tuli sopivasti. Paketteja oli useampia, ja lapsi oli hämmästyneenä, kun kaikki annettiin hänelle. Niinpä hän alkoi jakaa niitä muillekin. Minusta se oli herttaista ja ajattelin, että tuolla lapsella on kaunis sielu.

Onervaa katsolessani olen peilannut häneen kokemuksiani niistä

lapsuudessaan kaltoinkohdelluista ja laiminlyödyistä lapsista ja nuorista, joita olen hoitanut psykoterapiassa. Kunpa yhä useampi lapsi saisi ensimmäisten elinvuosiensa aikana tarpeeksi lämpöä, läheisyyttä ja yhtä turvallisen kasvuympäristön kuin Onerva.

Miten isoisäksi tuleminen vaikutti minuun?

Olin lenkillä, kun tytär soitti ja sanoi odottavansa vauvaa. Itkuhan siinä pääsi, onneksi ketään ei ollut näkemässä. Sanoisin jotain sellaista, että oma reaktioni oli eräänlainen pehmoversio siitä, kun meidän perheeseemme alettiin odottaa esikoista.

Säädetyin yhdeksän kuukauden kuluttua papin aamenesta saimme tyttären – juuri hänet, josta tuli Onervan äiti ja pian uuden vauvan äiti. Saimme vielä pojan ja toisen tyttären. Toivoisimme lisää lastenlapsia, mutta mikään patistelu tai edes tunkeileva uteleminen ei tule kysymykseen.

Jostakusta tulee isoisä nelissäkymmenissä, minä olin seitsemänkymmentä ja risat. Ne ovat ihan eri asioita. Nuori ukki jaksaa temuta ja hyppiä, vanhempi isoisä ottaa lapsen mieluummin syliin ja siinä katsellaan yhdessä kirjaa, nimetään eläimiä ja välillä lurautetaan laulun-

pätkä.

Onerva tuntee jo paljon lauluja, ja musiikkigenejä hän on saanut kummankin vanhemman puolelta. Kun omat lapsemme olivat pieniä ja minä nuorempi, työskentelin lastenpsykoterapeuttina ja sain pelata lautapelejä ja ryömiä lattialla pikkuautojen perässä yli oman tarpeen. Saatoin olla kotiin tultuani aika vetämättömissä, ja leikkisyys oli kulutettu loppuun työpaikalla.

Se, mistä itse nautin ja uskoin lastenkin nauttivan, oli lastentatteri, konsertit ja balettinäytökset. Poikani oli kaksivuotias, kun vein hänet ja isoisiskonsa balettikoulun näytökseen. Siellä esitettiin Joutsenlammen toinen näytös, juuri se, missä on paljon pikkujoutsenia. Juhani katsoi hievahtamatta esityksen loppuun, otti tutin pois suusta ja kysyi ”minne enkelit menivät?” Seurakunnan kerhossa varmaan oikaistiin sittemmin tällaisia teologisia väärinkäsityksiä.

Isovanhemmuutta voi toteuttaa monin tavoin

Äidinisäni oli kuollut, kun äitini oli pikkutyttö, joten tätä isoisää en tavannut koskaan. Isänsä, Antti-ukin, sylissä istuin taaperona ja kiskoin häntä parrasta. Tämä tapahtuma on minulle kerrottu myös

hemmin; minulla ei tästä ukista ole omia muistikuvia lainkaan, koska hän kuoli, kun olin pieni.

Omilla lapsillanikaan ei ole ollut isoisia. Appiukkoani en nähnyt koskaan, ja oma isäni kuoli, kun olin kuudentoista. Tällaista laajamittaista isoisäydetä on niin sanoakseni liikkeellä. Kaikki isän sisarukset ovat kuolleet aikoja sitten, ja minua harmittaa tavattomasti, kun en ehtinyt kysellä heiltä Otto- ja Toivo-sedistäni, jotka kaatuivat sodissamme.

Eräs isoisän rooli onkin olla kumromassa umpeen sukupolvien väliltä kuilua. Se tarkoittaa jutustelua ja tarinoita entisiltä ajoilta. Niissä voi olla hiukan historiaa ja monenlaisia eläviä tapahtumia ja anekdootteja, jotka tekevät historian eläväksi. Vaarana on luonnollisesti, että pappa jorisee moneen kertaan kuultuja juttuja eikä huomaa, että kuulijat näyttävät kyllästyneiltä. Hyvät tarinat jäävät kyllä mieleen ikuisiksi ajoiksi.

Miehen sisällä asuu hyvin usein pikkupoika. Tarvitsee vain vähän raaputtaa pintaa, niin sisältä paljastuu leikkivä lapsi. Jotkut isoisät ovat armoitettuja leikkijöitä. He rakentelevat ja askartelevat lastenlasten kanssa, kokoavat junaratoja ja auctoratoja, pystyttävät pihalle teltan ja sen ympärille intiaanileirin. Ongelle

mennään yhdessä, ja voi sitä riemua, kun lapsi saa ongella ensimmäisen särjen. Tällaiseen mummolaan lapset tulevat riemusta kiljuen, kunnes teini-iässä nämä touhut eivät enää kiinnosta.

On sellaisiakin isovanhempia, jotka pitävät etäisyyttä omien lastensa perheisiin. He katsovat vapautuneensa lastenhoitovelvoitteista, kun omat lapset ovat varttuneet aikuisiksi. He tapaavat lapsenlapsiaan pari-kolme kertaa vuodessa, ja se on kummallekin osapuolelle aivan riittävästi.

Joissakin tapauksissa isovanhempien on otettava tavallista suurempi rooli lastenlasten elämässä. Oma lapsi on jäänyt yksinhuoltajaksi, ja lapsilla on heille tärkeitä harrastuksia. Ukki toimii autonkuljettajana, ja mummi laittaa ruokaa – tai jos tuo oli vanhanaikaista, käännetään roolit toisinpäin. Ukki laittaa ruokaa ja mummi suhaa autolla musiikkiopistolta pallokentälle ja sieltä kotiin. Kaikki tämä on hyvää ja kaunista, mutta isovanhempien pitää muistaa oman jaksamisensa rajat.

Rajojen pitäminen on taitolaji. Ukin pitää voida kertoa, että niveliä kolottaa aika usein, tai että sydämen rytmihäiriötä ei ole saatu aisoihin. Isovanhemmat eivät voi olla auto-maatti, josta tulee nappia painamalla juuri se, mitä oma lapsi ja hänen perheensä tarvitsevat ja vaativat.

Eräs ansa on loputon lelujen ostaminen. On sanottu, että Yhdysvalloissa syntyvällä lapsella on jo kolmekymmentä nukkea ja nallea. Monen taaperon lastenhuoneen hyllyillä on kymmenittäin pehmoleluja, kun kolme tai neljä riittäisi hyvin. Olisi järkevämpää panna rahaa säästöön tulevien tarpeiden varalle, kuin tuhlata monta kymppiä leluun, jolla lapsi leikkii hetken ja unohtaa sen lelulaatikkoon pölyttymään.

Turvallinen kanssakulkija

On tärkeää, että ukki löytää lapsenlasten kanssa ollessaan sen alueen, jonka hän tuntee omakseen ja luontevimmaksi itselleen. Jos kroppa on jo aika lailla loppuun kulutettu, eikä sen liikkuvuus salli mitään sankarillisia liikuntasuorituksia, ei niitä kannata väkisin tehdä. Jos virtaa vielä riittää, ja leikkimielistä löytyy, hulluteleva ukki on monelle lapselle rakas. Aina on tietysti katsottava, millainen lapsi on, ja mitä hän siltä kontaktilta odottaa. Ukin täytyy mukauttaa oma käyttäytymisensä lapsen temperamentin mukaan.

Ukin ja mummin yhteistyö lapsen vanhempien kanssa on kaiken perusta. Lapsen ja isovanhemman välinen suhde ei muodostu vanhempien kautta vaan aivan omalakisesti. Hyvin usein siinä on vähemmän kirkkaa ja ristiriitoja kuin lapsen suhteessa omiin vanhempiinsa. Isovanhemmat saavat lapsen tai lapset luokseen, hemmottelevat heitä ja luovuttavat varsinaisen kasvatustehtävän taas lasten vanhemmille. Suomalaisen sananlaskun mukaan ”oma laps on laps, mutta lapsenlaps on lapsukainen”.

Mummolassa voidaan vaikka paistaa räiskäleitä ja juoda kaakaota tai herkutella muulla tavalla. Ohessa voidaan hioa lasten käyttäytymistä hellävaraisesti ja muistuttaa hyvistä käytöstavoista, jos se puoli kasvatuksesta on jäänyt kotona vähemmälle huomiolle.

Tärkeintä on läheisyys, kauniit ja rakastavat katseet, pään silittäminen ja ehkä suukko poskelle. Kirjojen katselu onnistuu aina, ja sopivan tilaisuuden tullen lapselle voidaan kertoa hyvästä Taivaan Isästä, joka pitää lapsestakin huolta.

© Don Leffler / Unsplash

Hietalahti ja Pojat Oy

BETONIELEMENTIT

Keren Kajemet Finlandin (KKF) ajankohtainen projekti – ”Huippuosaajien Talo”, Nof Hagalilissa, Ylä-Nazaretissa

Projektin tavoitteena on suoda Israelin syrjäseutujen nuorille samat mahdollisuudet tulevaisuuteen kuin suurissa asutuskeskuksissa asuville.

Huippuosaajien Talot ovat koulutuskeskuksia, jossa nuoret voivat kokoontua koulupäivien jälkeen. Loistavat puitteet sekä ammattiohjaajat tukevat nuoria heidän opinnoissaan. Nuorilla on mahdollisuus kehittää kykyjään ja toteuttaa itseään uudella tavalla.

Huippuosaajien Talot tukevat myös nuorten sosiaalisia kanssakäymisen taitoja, mikä edistää hyvinvointia ja näin ollen vaikuttaa merkittävästi koko yhteisöön. **Kiitos tuestasi!**

Lisätietoa: www.kkl.fi/2020/05/uusi-projekti-alkaa-tule-mukaan
Pankki: **NORDEA FI83 1023 3000 2472 42 – Viitenumero: 20255**

Poliisihallituksen 27.4.2020 myöntämä rahankeräyslupa RA/2020/481

Peter Östman haluaa olla helposti lähestyttävä isä

Kimmo Janas

Erityisesti yrittäjyyteen ja elinkeinoasioihin liittyvistä kannanotoistaan tunnetuksi tullut neljännen kauden kansanedustaja Peter Östman on myös kahden pojan kiitollinen isä.

Ennen valintaansa kansanedustajaksi vuonna 2011, Pohjanmaalta kotoisin oleva Peter Östman teki pitkän päivätyön niin pientaloteollisuuden myyntipäällikkönä kuin yrittäjänäkin lukitus- ja turvallisuusalalla. Hän meni naimisiin pian varusmiespalvelunsa jälkeen vuonna 1982, ja avioliitossa Katarina Östmanin kanssa syntyi kaksi poikaa, vuonna 1983 Rasmus sekä 1986 Sebastian.

Hiihtoa ja jalkapalloa

Peter Östman kertoo tekevänsä mielellään SWOT-analyysyjä, eikä pelkää liike-elämässä, vaan myös omalla kohdallaan.

– Haluan analysoida omaa itseäni, millainen olen, miten minä toimin eri tilanteissa. Ja kun katson taaksepäin, niin on pakko sanoa, että kun pojat olivat pieniä, kyllä vaimollani oli huomattavasti suurempi rooli ja vastuu. Minä käytin aikaani yritys-toimintaan aivan liikaa.

Kun pojat tulivat kouluikänsä, heitä alkoi kiinnostaa maastohiihto. Isä tuli voimakkaammin mukaan poikien arkeen tässä vaiheessa kulkemalla heidän kanssaan koulujen hiihtokisoissa.

– Toivon myös poikien muistavan noita hetkiä, Östman huokaisee.

Teini-ässä poikien harrastuksiin tuli mukaan jalkapallo, jota myös isä-Östman harrasti vielä 36-vuotiaaksi asti.

– Pojat olivat aktiiveja paikkakun-

nan jalkapallojoukkueessa (KUF), ja minä pelasin kylällä Ukkofutista kerran viikossa, hän muistelee.

Pojat mukaan yrittäjätoimintaan

Vuonna 2005 Östmanit myivät yrittäjätoimintansa pois, mutta siinä yhteydessä Katarina ja Peter Östmanille jäi liikekiinteistö Pietarsaaresta.

– Ehdotin Rasmukselle ja Sebastianille, että he tulisivat mukaan kiinteistöyhtiöön 10 prosentin osuuksilla. Lupasin, että sijoitus tulee olemaan hyvin tuottoisa heille. No pojat lähtivät mukaan, mutta huomauttivat, että jos sä isä huijaat, he kyllä muistavat, Östman naurahtaa.

Samaan aikaan Rasmus ja Sebastian opiskelivat Helsingissä liiketaloutta ja markkinointia. Elantonsa

pojat hankkivat hirsimökkien myynnissä Keski-Pohjanmaan alueella jatkaen isänsä nuoruuden perinteitä. Peter Östmanhan oli toiminut 1980-luvun lopulla kahdeksan vuotta rakennusosalalla mm. myyntipäällikkönä Oravais Talot Oy:ssä sekä omassa yrityksessä Pientalo-Trading P. Östman Ky:ssä.

Vuonna 2007 ajautui amerikkalainen rahoitusyhtiö Lehman Brothers taloudellisiin vaikeuksiin, joka heijastui maailmanlaajuisesti erityisesti rakennussektorille, niin myös Suomessa.

Markkinointia ja hampurilaisia

Eräänä päivänä vuonna 2009 pojat tulivat kotiin ja totesivat talokaupan olevan liian heikosti kannattava ala, eivätkä he aikoneet enää jatkaa

myyntiedustajina.

– Kysyin, että miten he aikovat hankkia elantonsa, kun opiskelut vielä jatkuivat ja kumpikin oli perustamassa perhettä.

Pojat kertoivat isälleen uudesta liikeideasta. He perustaisivat uudenlaisen markkinointitoimiston, jonka tavoitteena olisi auttaa pienyrittäjiä kasvuun ja pääsemään paremmin markkinoille.

– Pojat selvittivät minulle, että tulevaisuudessa yhä suurempi osa markkinoinnista tapahtuu verkossa. Minulle ajatus oli täysin uusi, mutta kerroin, että jos he halusivat lähteä liikkeelle varovaisesti, he voisivat käyttää perheemme pienen sijoitusyhtiön Sebra Investin apua, Peter Östman kertoo.

Sopimukseen päästiin. Mutta vuonna 2011 veljekset perustivat yhdessä opiskelukaverinsa kanssa digitoimisto Genero Oy:n, jonka pääomistajaksi vuonna 2018 tuli Alehder Oy. Rasmus jatkaa edelleen yhtiön toimitusjohtajana ja Sebastian kasvujohantajana.

Yrittäjyys verissä

Peter Östman kertoo pojillaan olevan paljon varsin vauhdikkaitakin visioita, joista he ovat jopa toteuttaneet suurimman osan. Mm. vuonna 2014 he olivat neljän ystävänsä kanssa perustamassa Pietarsaareen Friends & Brgrs hampurilaisketjua, josta he omistavat vielä pienet siivut tänäkin päivänä.

Östmanin veljekset ovat saaneet yrittäjyyden kipinän varmasti verenperintönä; isä-Peterillä on laaja kokemus niin yrittäjyydestä kuin yrittäjäjärjestöistä, ja äiti-Katarina puolestaan tulee Snellmanin elintarviketeollisuussuvusta.

Helposti lähestyttävä

Östman kertoo jossain vaiheessa oppineensa luottamaan poikiinsa ja

◀ Ennen valintaansa kansanedustajaksi Peter Östman toimi niin pientaloteollisuuden myyntipäällikkönä kuin yrittäjänäkin lukitus- ja turvallisuusalalla.

näiden tekemisiin ratkaisuihin, eikä ole halunnut sekaantua heidän liike-toimintaansa.

– Ryhdyin enemmän isäksi ja mentoriksi. Eli jos he kysyivät ja minulla oli jotain annettavaa, vastasin, mutta sanoin, ettei se tarkoita, että heidän pitäisi tehdä juuri niin kuin sanoin. Olin mielelläni jakamassa kokemuksia, mitä minulla oli 1990-luvulla laman alla ja sen jälkeen. Haluan olla helposti lähestyttävä isä, asiassa kuin asiassa.

Vaikka pojat ovat luonteeltaan erilaisia, he täydentävät toisiaan. Siinä missä isovelji Rasmus on enemmänkin strateginen ja linjoja vetävä pohdiskelija, pikkuveli Sebastian on puolestaan toiminna- ja vauhdittaja.

– En tiedä johtuuko kasvatukselta vai luonteelta, mutta pojat ovat

hyvin itsenäisiä ja haluavat tulla toimeen omillaan, ylpeä isä puntaroi.

Myös vapaa-aika kuluu veljeksillä pitkälti yhdessä, sillä he asuvan Espoon Nöykkiössä naapuruksina. Rasmuksella on neljä lasta ja Sebastianilla kolme.

– On todella hyvä asia, että saa viettää välillä aikaa myös lastenlasten kanssa isoisän roolissa, Peter Östman toteaa. – Yritän käydä heidän luonaan vähintään kerran, mutta useimmiten kahtena iltana viikossa.

Yhteinen arvomaailma

Paitsi yrittäjähenkisyys, Östmanejä yhdistää myös kristillinen arvomaailma.

– Se on ollut osa perheemme elämää. Tietenkin muuttuvassa maailmassa syntyy uusia perinteitä ja traditioita, eihän se maailma näytä samanlaiselta kuin minun nuoruudessani, Peter Östman kertoo.

Kun Katarina Östmanin isä kuoli vuonna 1993, Peter Östman muutti perheineen vaimon syntymäkotiin ja taloon rakennettiin lisäsiipi. Syntyi

paritalo, jonka toisessa päässä asui anoppi.

Peter Östman kokee tehdyn ratkaisun monellakin tavalla siunaukseksi poikien kehitykselle sekä kristillisen kasvatuksen kuin myös sosiaalisen käyttäytymisen ja käytöstapojen suhteen.

– Pojat oppivat pienestä lähtien, että on luontevaa tavata ja keskustella vanhempien ihmisten kanssa. Oli siunattua aikaa, jonka saimme siellä elää perheenä parikymmentä vuotta. Koska olimme vaimoni kanssa työelämässä, anoppi eli poikien mummo oli heitä vastassa, kun tulivat koulusta ja piti heistä huolta – hän piti jopa minusta huolta, Östman hymyilee.

Joka aamu on armo uusi

Kun Peter Östman tarkastelee nyky maailman menoa isänä, isoisänä ja kansanedustajana, nousee ensimmäisenä mieleen Venäjän käynnistämä sota Ukrainassa.

– Muistan kuinka kaikki olivat kauhuissaan Venäjän hyökättyä Uk-

rainaan. Ja onhan se kauheata seurata. Toisaalta me totesimme vaimoni kanssa, että olemme saaneet elää pitkän elämän ja varjeltuneet uskossa.

Mutta Peter ja Katarina Östman toivovat tietenkin, että seuraava sukupolvi, lapset ja lapsenlapset saisivat elää turvassa ja säilyisivät uskossa.

– Oma pelastusvarmuus on tärkeä. Tärkeä on myös pyytää Jumalalta apua, että jaksaisimme uskoa itseemme autuaaksi jo tässä armo-najassa. Jeesuksen sovitustyö on ainoa ja riittävä lääke pelastukseen.

Östman kokee tullessa isosta siunatuksi; hän sai kasvaa kristityssä kodissa ja sai omien sanojensa mukaan ”äärimmäisen hyvän kasvatuksen”. Omia vanhempiaan hän pitää suoranaishana lottovoittona, jollaista toivoisi kaikille muillekin. Mutta siitäkin huolimatta hän kertoo tehneensä vääriä valintoja.

– Mutta iso juttu on se, että sain armon tehdä parannuksen ja palata Isän huoneeseen. Oli hienoa, että sain konkreettisesti kokea että ”joka aamu on armo uusi”, Peter Östman muistelee.

© Sakari Röyskö

© Hanna Östman

**KAIKKI
MITÄ TARVITSET
PYÖRÄILYYN**

CHEBICI
chebici.fi | 09 286 559 | Vanha yhdistie 2 | 04430 Järvenpää

Hitsausalihankintaa vaativiin kohteisiin

Teemme mm.

- ajoneuvoyhdistelmien uusia päälirakenteita ja perävaunujen osia
- puutavaranoisturin alustat, motojen kuljetuslavetit ym.

Wintersteel Oy
Sakari Yrjölä
Mäyrämäentie 9, 47450 Perheniemi
0400 570 288, wintersteeloy@gmail.com

**Otan pienet päikkärit, ennen kuin jatkan
Tosimies -lehden lukemista...**

**Tilaa oma lehtesi netissä
www.tosimies-lehti.fi**

**UUTUUS! Raimo Mäkelä
Jeesuksen kanssa kaikki päivät**

Kirjan opastavien sanojen mukana pääset jakamaan elämäsi Jeesuksen kanssa ja koet, miten hän antaa sinulle rohkeutta ja rakkautta joka hetki.

Rovasti, teologian tohtori Raimo Mäkelä teki elämäntyönsä hegellisissä yhteisöissä, viimeiseksi Suomen Raamattuopiston Säätiön toiminnanjohtajana. Tämä kirja tarjoaa myös Raimon kiehtovia ja syvällisiä oivalluksia Raamatusta ja hengellisestä elämästä.
(kovakantinen, n. 664 s.)

34,90 €

TILAUKSET

tilauspalvelu@perussanoma.fi, (09) 5123 9120, ma-pe klo 9-14
Toimituskulut 6,90 €, kotiovelle 14 €
www.perussanoma.fi

PERUSSANOMA
USKON JA TIEDON LÄHTEELLÄ

Jussi Kosola

Laitoompahan Kari Tapion: Syränpuali säätä vasten -kibalehen pyärimähän, kun siinä sinivalakoonen ääni laulaa isästä. Laulusta saa sen käsityksen, että isä oli timpuri, tai ainakin pysyy vasara käres ja hankas hyvin homman. Ittekkii jotakin puusta vualeskellehena jotakin tiäärän asiasta. Muistan ku oma poika oli pikkuunen, niin rakentelimma hänelle lastenkeinun, sellaaen kaharenistuttavan. Poikakin osallistuu hommahan innolla, ja kun tuli pinnankäsittelyn aika, niin poikahan täätty innostuu väriäämisestä, mutta ku tariosin hankoja pikkuusihiin käsihiin, nii eiä aikuusten hankat oikeen sopinehet ts. olivat liian isot. Tuumaasin, että kyllä se sutiminen paliahinkin käsin onnistuu, ja onhan niitä puhuristusaineeta kaikellaasia.

Muistan, kun Kosoolankylän ala-asteella Reijo-opettaja meille opetti isällisesti mm. puutöiren saloja ja maalin poistohon käsistä, hän opasti käyttämähän voita, joka tosiaan oli toimiva konsti, aivan vaan hiaroen sitä käsihiin, niin lähti tehokkahasti maali ja päälle pyhkiminen siihen aikahan johonkin hantuukintapaasehen, nyttemmin paperiarkkiihin. Reijo meille opetti, sitä tärkeintäkin ainetta; uskontua ja hyvin opettikin. Siihen aikahan, kun se oli niin päivänselevä asia aamuhartauksien ja ruakarukousten siivittämähän, ei siinä ollu kahta ajatusta, selevää sanomaa ja Raamattu ohojekiriana tätysti. Jos ny joku asia oli silloin paremmin, niin kyllä Jumalan kunnioottaminen oli istutettu meirän piänten tenavaan sialuuhin ja syrämmihin kaharen ensimmäsen opettajan Matleenan ja Reijon toimesta. Isä meirän rukous opeteltihin ulukua, luannollisesti. Samaten suvivirsi oli kans selevä kevään merkki, ja kaikkiihan me sitä veisasimme.

Mitenkäs tähän päivähän on tultu? Voi aikoja, voi tapoja !!!

Ala-asteikäisille opetetahan ja kouluulle saa mennä, jos jonkimmoosta hömppää viämähän ja kehittyvät tenavat "aivopestähän" ouroolla, Raamatun vastaasilla mantroolla. Näin Isäänpäivän tianoolla herää mm. kysymys: Saako miästä enää sanua isäksi?

Melekeen kaikki muu on sallittua, mutta Jeesuksen sovitystyästä ei sitte oo mitään saumaa kertua.

Poiminta IS-julukaasusta: Pohjois-Savon Lapinlahdella sijaitsevan Paloisten koulun rehtori sai vakavan huomautuksen aluehallintovirastolta uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä koululla. Koulussa oli lausuttu päivittäin ruokarukous ja aloitettu koulupäivä aamunavauksella laulamalla virsiä.

Tämän lainauksen myötä ensiksikin hämmästyksen sormi meni kummastuksen suuhun!!! Läpi isänmaamme historian nämä on kuulunehet kasvatuksen luannollisena asiana ja Euroopan sivistyshän on pitkäätte luatu kristillisten arvojen pohjalta. Nyttemmin uuspakanuus on vallalla EU:n alueella ja ainut instanssi, mikä pitää uskonnotansa "meteliä" löytyy islamistiilta. Tämän Lapinlaharen koulun rehtori ansaattoo vähintäänkin hatunoston, kun on liniannu asiat, niinku niiren kuuluukin olla. Respect!!! Uutises muuten mainittihin, että oppilaidien vanhemmilla oli suastumus rehtorin toimintamallihin.

Oma poikani on kasvanu aikuuseksi, mutta kyllä oon hyvilläni isänä siitä, että kristillistä sanomaa sai vielä hänen lapsuudessa koulus opettaa, toisin ku näinä aikoon.

Isä meirän, kiitos että oot antanu Jeesuksen, ainuan Poikas tulla ihmisen muaros maanpäälle täyttämähän lain, sovittamahan meirän jokahitten synnit Golgatan keskimmäesellä ristillä. Hänen noustuansa kuallehista kolomantena päivänä, Hän antoo lähetyksäkyn omillensa (Matteus 28:18-20).

Jeesus sanoo: "Minä olen tie, totuus ja elämä, eikä kukaan voi tulla Isän tykö muutaku minun kauttani". Täs Jeesus-nimes on iankaikkisuussialujemma pelastussanoma. Minä uskon, otathan lukija sinäkin, jos et vielä tunne Jeesusta henkilökohtaasesti, Hänet vastahan vaikka lausumalla:

Herra Jeesus Kristus, anna mun syntini anteeksi ja tuu mun syrämmeni Herraksi ja Vapahtajaksi.

Pohojammaan kautta...

Fredrik Ekholmin Israel -kronikka

Viimeinkin näin Auschwitz-Birkenau tuhoamisleirit

Viimein minulla ja vaimollani Kerstinillä oli mahdollisuus nähdä Auschwitz-Birkenau kauhistuttavat tuhoamisleirit. Molemmat ovat vain noin kolmen kilometrin päässä toisistaan.

Työskenneltyäni erityisellä kutsumuksella Israelin tukemiseksi olen hankkinut paljon tietoa siitä, mitä tapahtui holokaustin aikana reilut 80 vuotta sitten, ja olen myös vieraillut Yad Vashemissa ehkä yhteensä kymmenkunta kertaa sinne viemieni ryhmien kanssa. Silti minulla on ollut unelma nähdä tuhoamisleirejä paikan päällä – nähdä ja kuulla lisää. Kyllä, on vaikeaa nähdä ne julmuudet, joita on tapahtunut.

Marttyyrien Äänen Hope Tour -lukijamatka

Meillä oli etuoikeus olla mukana ryhmässä, jossa oli 40 henkeä eri puolilta Suomea. Oli rikastuttavaa tutustua moniin uusiin ihaniin matkustajiin ja saada uusia ystäviä. Huolimatta eri kirkkokunneista tulleista ryhmäläisistä, meitä yhdisti rakkaus Israeliin, joka vaan liitti meitä enemmän yhteen matkan aikana.

Hope Tour oli tänä vuonna 10-vuotisjuhlamatka Marttyyrien Ääni ry:n ja matkanjohtajana toimineen Mari Palomäen toimesta. Tekninen matkanjärjestäjä oli Caleb Tours Oy, ja mukana toimitusjohtaja Jouko Pursiainen, joka myös hoiti esimerkillisesti käytännönjärjestelyt.

Voidaan sanoa, että Mari kokeneena matkanjohtajana oli hyvä, ja sen lisäksi hänellä on näky, sydän näille matkoille, jotta me voisimme tulla kosketetuiksi siitä, mitä näemme, koemme ja kuulemme. Siksi voidaan todeta, että näillä matkoilla

▲ Koko suomalaisryhmä Birkenau päärakennuksen ns. "kuolemanportin" edessä.

▼ Kerstinin kanssa Auschwitzin keskitysleirillä juutalaisvankien talojen vieressä.

on syvempi tarkoitus. Marttyyrien Ääni, jossa Mari työskentelee, järjestää näitä Hope Tour -lukijamatkoja vuosittain ja teema sopii hyvin työn luonteeseen.

Olen harvoin kuullut niin paljon kiitosta matkanjärjestäjistä kuin tällä matkalla ja sen jälkeen, ei yhtään valitusta. (Vinkki: Matka järjestetään samaan aikaan myös ensi vuonna.) Voidaan todellakin sanoa, että juutalaisilla ja vainotuilla kristityillä on siinä mielessä paljon yhteistä, koska molempia vainotaan, kidutetaan ja vihataan, pahimmillaan tapetaan. Siksi voidaan sanoa, että juuri tämä matkan rakenne antoi syvällisemmän ymmärryksen ja ulottuvuuden nykyisestä todellisuudestamme. Se pisti todella miettimään, mutta toivon, että se erityisesti lisää aktiivista rukousta ja myös käytännön tekoja. Jeesus sanoo: Amen, sanon teille: kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni (juutalaiset), sen olette tehneet minulle. Matt. 25:40.

Vaikuttava vierailu

Hotellillamme vieraili todellinen Jumalan mies, Tšekin Marttyyrien Äänen johtaja sekä kansainvälisen Marttyyrien Äänen suurlähettiläs Petr Jašek vaimonsa Vandan kanssa. Jašek aloitti puheensa meille: "Haluan ylistää Jumalaa siitä, mitä hyvää Hän on tehnyt elämässäni". Petr Jašek oli vangittuna syyttömänä 445 vuorokautta. Hänen tarinansa voi lukea kirjasta "Vankina Isisin kanssa" (Marttyyrien Ääni). Jašek oli tullut maahan neljäksi päiväksi tukemaan kristittyjä veljiä. Valitettavasti maan hallinto vainosi häntä ja vangitsi hänet vakoojana.

Hänestä huokui syvä luottamus Jumalaan. Jašek jakoi sellinsä paha-mainesten muslimiterroristien kanssa, ja häntä potkittiin, syljettiin ja pilkattiin. Kaiken keskellä Jumala antoi hänelle ylikuulollisen voiman kestää ja hyvät yöunet, koska kotiseurakunta rukoili hellittämättä. Jumala valmisti häntä enemmän Kristuksen kaltaiseksi tulevia haasteita varten. Tänäpäin hän kulkee vainottujen kristittyjen rinnalla ja opettaa Jeesuksen esimerkkiä anteeksiannosta ja vihollisten rakastamisesta, kuten mm. Joh. 15:18-21. Jakeen 18 "Jos maailma vihaa teitä, tietäkää, että se on vihannut minua ennen kuin se vihaa teitä". Maailmassa on noin 3,6 miljoonaa

▲ Birkenau keskitysleirin makuuparakissa (yhteensä 300) harvoista laudoista rakennettuja kolmekerroksisia laverisänkyjä.

▲ Käymäläparakki.

uskonsa tähden vainottua kristittyä. Kuulimme monia järkyttäviä kertomuksia, esim. Nigeriasta.

Muistakaamme heitä rukouksissamme! Mari Palomäki työskentelee Marttyyrien ääni -järjestössä yhdessä toiminnanjohtaja Hannu Lahtisen ja monien muiden kanssa. Mari kertoi koskettavia esimerkkejä tapaamistaan vainotuista kristityistä. Hän myös vierailee eri seurakunnissa jakaen vainottujen asiaa.

Mari kertoi myös ensimmäisestä matkastaan Auschwitziin juutalaisten ja saksalaisten nuorten kanssa, matkan teemana oli anteeksiantamus. Hän vietti muutaman päivän näiden nuorten kanssa, jotka kulkivat käsi kädessä, juutalainen ja saksalainen Auschwitzissa, junakiskoilla kohti kaasukammiota. Monilla Israelin nuorilla oli sukulaisia, joiden esi-isät olivat tulleet murhatuiksi holokaustin aikana. Samoin saksalaisten nuorten joukossa oli niitä, joiden edellinen sukupolvi oli ollut mukana tai osallisena juutalaisten tappamisessa holokaustin aikana.

He pystyivät itkemään, halaamaan, antamaan anteeksi ja sovintoon. Vahva kertomus yhteydestä, jonka vain Jeesus Messias voin antaa. Mari kertoi oppineensa juuri näiltä nuorilta niin paljon, ja että siinä on sanoma meille jokaiselle Isän sydämelä. Se kosketi meitä.

Natsi-saksalaiset ja Oskar Schindler

Vierailimme tehdasmuseossa. Olen nähnyt elokuvan, joka kertoo, kuinka Oskar Schindler (1908–1974) neuvotteli ja auttoi juutalaisia selviytymään muun muassa palkkaamalla monia omaan tehtaalleen. Kerrottiin, että hänellä oli enimmillään noin 1 500 työntekijää. Hän pani oman elämänsä peliin pelastaakseen mahdollisimman monia, ja hän onnistui pelastamaan noin 1 200, joiden jälkeläiset ovat kasvaneet suureksi määräksi noin 80 vuoden aikana.

Hänellä on erityinen muistopaikkansa lähellä Yad Vashemia, ja hän sai tunnustuksensa vuonna 1962 "kansojen oikeamieliset".

Täällä museossa saimme myös tietoa epäinhimillisistä ghetoista, joita oli Puolassa.

Natsi-saksalaiset tulivat Puolaan vuonna 1939 Krakovaan, jossa ennen toista maailmansotaa asui 70 000 juutalaista, 26 % kaupungin väestöstä. Missään muussa maassa ei tapettu niin paljon juutalaisia kuin Puolassa, yhteensä noin kolme miljoonaa.

Hitlerin ja natsien suunnitelma oli täysin tuhota kaikki juutalaiset maapallolta. Saksalaiset uskoivat myös, että he voittaisivat toisen maailmansodan, mutta mikään maa tai imperiumi, joka on mennyt juutalaisia vastaan ja siten Jumalan suunnitelmaa vastaan, ei ole lopulta välttynyt negatiivisilta seurauksilta. Juutalaiset ovat olleet siunaus kaikille maille, joissa he ovat asuneet diasporassa, niin myös Saksassa ennen heidän vainoamistaan 1930-luvulla, jolloin heiltä vietiin kaikki kansalaisoikeudet, boikotoitiin ja kiellettiin liiketoiminta, ja valhepropagandan avulla mahdollistettiin se, mitä on vaikea uskoa voineen tapahtua Saksassa ja Euroopassa, mikä sitten johti kristalliyöhön 9.–10. marraskuuta 1938. Lausutut sanat, vaikka ne olisivat valheita, ovat voimakkaita.

Kukaan ei voinut uskoa, mitä tapahtuisi Hitlerin lausuntojen seurauksena. (Kuka voisi uskoa Putinin lausuntoihin sodan aloittamisesta Ukrainaa vastaan?) Tänä päivänä näyttää siltä, että maailmanyhteisö ei usko tai halua ymmärtää, mitä terroristit ja Iran sanovat. Israel ja juutalaiset on poistettava. Heillä ei ole oikeutta olla alueella, ja se on heidän ehdoton tavoitteensa, hinnalla

► millä hyvänsä. Maailma puhuu kahden valtion ratkaisusta ja uskoo, että se on rauhan ratkaisu alueella. Tämä on pelkkää valhetta ja petosta.

Auschwitz – Birkenau

Tuhoamisleirit sijaitsivat noin 60 kilometriä Krakovasta. On tärkeää, että nämä paikat on säilytetty todisteena siitä, mitä todella tapahtui 2. maailmansodan aikana. Auschwitz-Birkenaussa vierailee vuosittain noin 3 miljoonaa turistia, niin kristittyjä kuin ei-kristittyjä.

Auschwitz on alue, johon kuuluu kaasukammioiden lisäksi myös monia rakennuksia, joissa vankeja majoitettiin. Juutalaiset kuljetettiin karjavaunuissa leireille, Auschwitziin ja Birkenauhun. Jotkut kuljetukset kestivät jopa kaksi viikkoa, ja ovet oli naulattu kiinni. Vaunuissa oli ahdasta, ei ollut saniteettitiloja, ei ruokaa, huono ilma, ja monet kuolivat ja pinottiin viereen.

Kun he saapuivat laiturille, vastaanottokomiteana oli SS-sotilaita, jotka osoittivat, mihin suuntaan mennä. Vanhukset, pienet lapset, raskaana olevat naiset ja sairaat ohjattiin jonoihin, jotka johtivat kaasukammioon. Toinen jono oli parempikuntoisille, joita voitiin vielä hyödyntää työvoimana metsässä, pelloilla, rautateillä ja talonrakennuksessa.

Aamuhärätys oli aikaisin. Ruoka-annokset olivat valmistettu mädäntyneistä vihanneksista. Raskasta työtä tehtiin tiukassa valvonnassa 12h päivässä. Ei ihme, että he sairastuivat, heikentyivät ja kuolivat. Näimme kuvia leirille saapuneista ja heidän kuolinpäivämääränsä oli merkittynä kuvien vieressä. Useimmat kuolivat puolessa vuodessa sairauksiin, mutta enimmäkseen nälkään. Monet painoivat vain noin 25 kiloa. Tiukan vartioinnin vuoksi hyvin harva pääsi pakenemaan. Aamulla töihin mennessä heidät laskettiin tarkkaan, samoin illalla. Siksi myös päivän aikana kuolleet oli pakko kantaa takaisin.

Kaikki perustui syvään valheeseen

Juutalaiset saatiin liikkeelle kodeistaan valehtelemalla, että parempi tulevaisuus odottaisi heitä, esim.

► Kaupunkikiertueella kuninkaanlinnan katedraali, jonka rakentaminen aloitettiin 1000-luvulla ja uudistettiin goottilaiseen muotoon 1300-luvun puolivälissä.

lähtemällä Saksasta, jossa heitä vainottiin. Heille luvattiin parempi ja rikkaampi tulevaisuus, jos he ostaisivat maatiloja Puolasta.

Kun heidät vietiin kaasukammioihin, heille sanottiin: ”Teillä on ollut pitkä matka, joten nyt on aika massasuihkulle. Viikatkaa vaatteet näitisti tähän, niin löydätte ne suihkun jälkeen.” Kammioihin mahtui kerralla 3000 ihmistä, ja yhteensä he saattoivat tappaa 9000 päivässä. He käyttivät erittäin myrkyllistä saksalaista Zyklon B -kaasua.

Kun kaikki olivat sullottuina näihin rakennuksiin, ovet suljettiin, kaasu vapautettiin, ja 10–15 minuutissa kaikki olivat kuolleita. Sitten he ottivat kaiken arvokkaan, kuten korut, sormukset ja kultahampaat. Ruumiit poltettiin ja tuhka levitettiin alueelle.

Rakennuskierroksella saimme nähdä kuvia pahimmista julmuuksista, mitä juutalaisten kiduttamisessa ja tappamisessa voi nähdä – orjien kuvia, jotka näyttivät lähes pelkiltä luurangoilta. Nähtävillä oli myös heidän matkatavaransa ja matkalaukkunsa. Kenkiä, ja lastenkenki- en vuori. Hiuksia käytettiin kaupallisiin tarkoituksiin. Kerrottiin, että eräs saksalainen tehdas käytti hiuksia patjoissaan, joita se myi. Lista siitä,

mitä näimme ja kuulumme, olisi pitkä, ja näimme korkeat piikkilanka-aidat, jotka olivat sähköistettyjä, vartijatorneja jne.

Birkenau

Auschwitzin jälkeen vierailimme läheisessä Birkenauun eli kuolemanleirissä. Valtavat kentät. Natsien saapussa sinne, Auschwitz koostui kolmesta eri leiristä, jotka perustettiin kesäkuussa 1940: Auschwitz 1 (Stammlager), Auschwitz 2 (Birkenau) ja Auschwitz 3 (Monowitz). Täällä kuoli yli miljoona juutalaista.

Natsien saapussa tälle suurelle alueelle he purkivat kylän talot, joita oli 330. Täydellinen haltuunotto. Purettujen tiilirakennusten tiilistä rakennettiin 47 uutta leirirakennusta naisille ja lapsille. Sitten rakennettiin 246 suurta puuparakkia, joihin miehet sullottiin. He makasivat kolmessa kerroksessa harvasti naulatuilla laudoilla ilman patjoja ja vuodevaatteita. Monilla oli sairas vatsa nälän ja epäterveellisen, heidän omilla ulosteillaan lannoitetuista mädäntyneistä vihanneksista valmistetun ruoan vuoksi. Oppaamme kertoi, että kun heillä oli ripuli, heidän alapuolellaan olevat saivat ulosteet päälleen. WC-rakennuksessa oli reikiä noin puolen metrin välein.

Krakova

Tämä noin 770 000 asukkaan kaupunki (mutta Krakovan metropolialueella noin 1,5 miljoonaa) oli positiivinen kokemus, jossa saimme nähdä juutalaiskorttelit, joissa on yhä pari juutalaista ravintolaa ja synagooga. Vanha kaupunki (Rynek Główny) on ainutlaatuinen ja saanut maailmanperintöstatuksen vuonna 1978. Vierailimme myös Krakovan lähellä sijaitsevassa Wieliczkan suolakäivöksessä, joka perustettiin jo 1400-luvulla ja toimii yhä, työllistäen noin 1500 henkilöä. Kaupungin halki virtaa Veiksel-joki, jonka pääsee ylittämään kauniita siltoja pitkin. Kaupunkikuvassa näkee kauniita linnoja, katedraaleja ja kirkkoja.

Ei ihme, että Krakovassa vierailee vuosittain 13-14 miljoonaa turistia.

Kirjoittaja, Fredrik Ekholm on Israelin kunniakonsuli.

Lyhyestä virsi kaunis

AUTO 2025 palaa maaliskuussa

Odotettu Auto 2025 -tapahtuma palaa Helsingin Messukeskuksen ohjelmaan ensi vuoden maaliskuussa. Auto 2025 -tapahtuman toimeksiantaja Autotuojat ja -teollisuus ry täyttää ensi vuonna 100 vuotta – kyseessä on siis aiempaakin kattavampi juhlanäyttely. Auto 2025 -tapahtuma järjestetään 14.–16.3.2025 Helsingin Messukeskuksessa.

Tapahtuma oli tarkoitus järjestää jo vuonna 2020, mutta ensin koronakriisi ja sen jälkeen autoalaa koetellut komponenttipula siirsivät tapahtuman vuoteen 2025. ”Koronataujan jälkeen on taas upeaa päästä rakentamaan Pohjoismaiden suurinta autotapahtumaa. Nähtävänä ja koettavana tulee olemaan ennätyskellisen kattava automerkki- ja käyttövoimavalikoima. Auto 2025 -tapahtuman teemana ovat paitsi autoutuudet ja autoilun tulevaisuus, myös autoalan satavuotinen historia Suomessa”, kertoo toimitusjohtaja Tero Kallio Autotuojat ja -teollisuus ry:stä.

Tuore kyselytutkimus hälventää nuorten pelkoja työelämästä

LähiTapiolan toteuttaman kyselytutkimuksen mukaan jopa 67 % jo työelämänsä aloitaneista kokee löytäneensä työn, joka kiinnostaa. Samaa aikaan Nuorten tulevaisuusraportin tuloksista käy ilmi, että yhä harvempi nuori odottaa työelämää hyvillä mielin. Elokuun alku on tyypillinen aika aloittaa työura ja siksi LähiTapiola haluaakin hälventää nuorten pelkoja tuoreiden tutkimustulosten avulla.

EU:lla on entistä paremmat valmiudet vastata oikeusvaltion liittyviin haasteisiin

Komissio on julkaissut viidennen vuotuisen oikeusvaltiokertomuksensa, jossa tarkastellaan systemaattisesti ja objektiivisesti kunkin jäsen-

maan oikeusvaltiokehitystä.

Vuonna 2020 hyväksyttyyn ensimmäiseen oikeusvaltiokertomukseen verrattuna jäsenmailla ja koko EU:lla on nyt paljon paremmat valmiudet havaita, ehkäistä ja käsitellä uusia haasteita. Tämä vahvistaa eurooppalaisten demokratioiden kykyä selviytyä haasteista ja lisää EU-maiden keskinäistä luottamusta. Se edistää myös sisämarkkinoiden sujuvaa toimintaa ja tukee kilpailukykyä ja kestäväää kasvua edistävää liiketoimintaympäristöä.

Nyt julkaistun erityiseurobarometrin mukaan useampi kuin seitsemän kymmenestä EU-kansalaisesta on samaa mieltä siitä, että EU:lla on tärkeä rooli oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämisessä heidän omassa maassaan. Lähes yhdeksän kymmenestä EU-kansalaisesta pitää tärkeänä, että kaikki EU-maat kunnioittavat EU:n perusarvoja. Osuus on pysynyt vakaana vuodesta 2019. Lisäksi ihmisten vaikutelma siitä, että he saavat riittävästi tietoa EU:n perusarvoista, on parantunut merkittävästi monissa maissa: kaiken kaikkiaan 51 prosenttia EU:n kansalaisista kokee olevansa hyvin perillä EU:n perusarvoista ja oikeusvaltioperiaatteesta, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 43 prosenttia.

Perinteistä avioliittokäsitystä puolustavat papit perustivat YTIMEEN-verkoston

Elokuun kahdeksas päivä Pornaisien kirkossa ja seurakuntatalolla järjestettiin YTIMEEN-verkoston ensimmäinen virallinen kokoontuminen. Verkosto kertoo kokoavansa yhteen pappeja, jotka kannattavat perinteistä avioliitto- ja pelastuskäsitystä ja kokevat joutuneensa vakauksensa takia ahtaalle.

Äärimmäisen kuumien päivien määrä lisääntyy

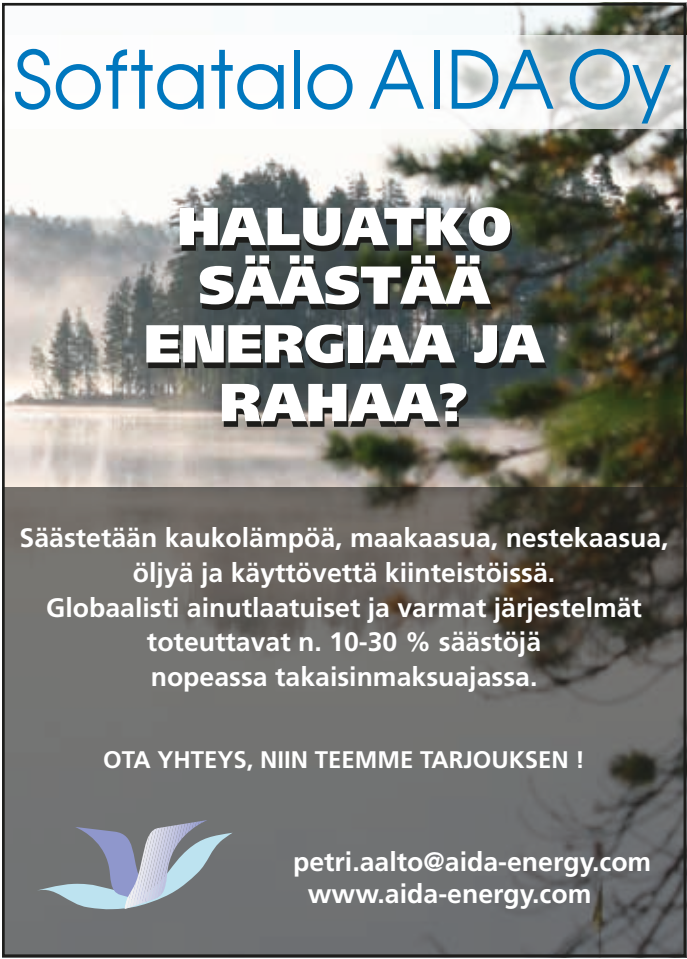
UNICEFin uusi selvitys osoittaa äärimmäisen kuumuuden lisääntyvän maapallolla hälyttävää vauhtia. Joka viides maailman lapsi, 466 miljoonaa lasta, asuu maissa, joissa äärimmäisen kuumien päivien määrä on vähintään kaksinkertaistunut 1960-luvulta. Tällaisina päivinä lämpötila ylittää +35 Celsius-astetta.

KUVAUKSET
(kaikki mahdolliset teollisuudesta hautajaisiin) yli 30v kokemuksella.

1 KASSATALON kuvapörssi
HYVINKÄÄ

PUH. (019) 439 470
WWW.KPFOTO.FI

Softatalo AIDA Oy

HALUATKO SÄÄSTÄÄ ENERGIAA JA RAHAA?

Säästetään kaukolämpöä, maakaasua, nestekaasua, öljyä ja käyttövettä kiinteistöissä. Globaalisti ainutlaatuiset ja varmat järjestelmät toteuttavat n. 10-30 % säästöjä nopeassa takaisinmaksuajassa.

OTA YHTEYS, NIIN TEEMME TARJOUKSEN !

petri.aalto@aida-energy.com
www.aida-energy.com

Raimo Peräkylä Oy

MAARAKENNUKSEN LAADUNVALVONTA & TESTAUS

raimoperakylaoy.fi

Lähetyskäsken täyttämisen pitää jälkikristillisessä Suomessa alkaa luomisesta

Ennen taivaaseen nousemistaan Herra Jeesus Kristus ei esittänyt toivetta tai suositusta vaan antoi lähetyskäskyn (Matt. 28:18–20). Paavali (omaa sukua Saulus Tarsolainen) oli Gamalielin jalkojen juuresta lähtenyt, aikansa juutalaisuuden ankarimman lahkon mukaan elänyt kristittyjen vainoaja, josta sukeutui tulisieluinen lähetyskäskyn toteuttaja.

Opettaessaan synagogassa, Paavali – Kirjoitukset läpikotaisin tuntevana hyvänä opettajana – rakensi saarnansa kuulijoiden hyvin tunteman juutalaisen historian varaan. Luominen, lankeemus ja Jumalan lupaukset olivat yleisesti tiedossa. Mutta kun Paavalilla oli edessään pakanoista koostuva yleisö, hän aloitti evankeliumin julistamisen *luomisesta*. Tämän malliesimerkin löytää Apostolien tekojen luvusta 17.

Todellinen historiallinen Aadam ja Messias

Nykyaikana leviää väärää opetusta, jonka mukaan luomisen tai Ensimmäisen Mooseksen kirjan historiallisuudella ei olisi väliä. Paavali oli jyrkästi toista mieltä ja *rinnasti* Aadamin kaikille ihmisille tuottaman kadotustuomion siihen, miten kaikki halukkaat saavat Jeesuksen kautta ikuisen elämän (Room. 5). Ex-fariseuksemme vertasi Aadamia ja Messias Jeesusta kahtena ihmiskunnan päämiehenä, joista toisen

kautta tuli kuolema ja toisen kautta elämä ja ylösnousemus (1. Kor. 15).

Paavali opetti nykysuomeksi tiivistettynä, että vain *historiallisilla* ihmisillä ja *historiallisilla* teoilla voi olla vaikutusta *todelliseen maailmaan*. Olisiko mitään mieltä uskoa Jeesukseen syntiemme sovittajana, jos Hän ei olisi kaan kärsinyt, kuollut ja noussut kuolleista fyysisesti ja oikeasti todellisessa historiassa?

Näin kukaan todellinen kristitty ei voi ajatella, mutta saman logiikan mukaan ilman todellista historiallista Aadamia todelliselta historialliselta Messiaalta putoaa pohja. Jopa tunnettu ateistibiologi Richard Dawkins ymmärtää tämän

ja pilkkaa (aivan aiheesta) uskovia, joiden mukaan Jeesus antoi kiduttaa itsensä kuoliaaksi symbolisen (eli eihistoriallisen) lankeemuksen vuoksi.

Ensimmäisen solun synty

Tiedemaailmaa, valtamediaa ja koululaitosta hallitsee pohjimmiltaan naturalistinen, materialistinen uskonto, jonka mukaan kaikki on saanut syntynsä luonnollisilla prosesseilla. Yliluonnollinen luominen on suljettu pois jo etukäteen, eikä sitä saa käyttää selityksenä. Meille kerrotaan vain tämän pohjimmiltaan ateistisen maailmankuvan tulokinnat maailmastamme. Raamatun

historian pohjalta tehdyt tulokset ovat hyvin perusteltuja ja auttavat ymmärtämään monia modernin tieteen ratkaisemattomia ongelmia.

Elämän alkuperään liittyvä ensimmäisen solun synty on valtava arvoitus naturalistiselle tieteelle. Naturalistisen nykytieteen ongelmat kasvavat sitä suuremmiksi, mitä enemmän elämän ja solun monimutkaisuudesta selviää.

Geologian kummallisuuksia

Timantit ovat – no – timantinkovia. Ne ovat niin kovia, että niistä ei pääse karkaamaan hiiltä eikä sitä pääse ulkopuolelta niiden sisään.

Kovat taipuneet kivikerrokset, supernopea kivettyminen, eroosio ja yllättäen romahtavat kivimuodostelmat ja monet muut geologian ”kummallisuudet” selittyvät 4 500 vuotta sitten tapahtuneella globaalilla vedenpaisumuksella.

Taivaat julistavat Jumalan kunniaa

Epigenetiikka romahduttaa evoluutioteorian: moni tietää, että pimeässä eläviltä luolakaloilta katoavat (tai puuttuvat) silmät, mutta äskettäin on selvinnyt, että mikäli kalat altistetaan valolle, silmät palaavat vain muutamassa sukupolvessa. Luoja on siis *etukäteen* ohjelmoinut kalat sopeutumaan. Missä evoluutio? Ei missään!

James Webb -avaruustelekoopin mullistavat löydöt aiheuttavat päänsä vaivaa modernille alkuperätieteelle, mutta eivät luomiseen uskoille tiedemiehille – taivaat todella julistavat Jumalan kunniaa! Lisää esimerkkejä löytyy (luominen.fi).

Luominen tarjoaa uskottavan kehityksen

Jos Paavali pääsisi pitämään puhetta nykysuomalaisille, olen varma, että hän aloitaisi luomisesta, kertoisi täydellisestä paratiisista ja siitä, miten ihminen nousi kapinaan Luojaansa vastaan ja kuinka koko luomakunta kirottiin. Näin hän selittäisi sairauden, kärsimyksen ja kuoleman ”mysteerit” ja pääsisi melkein samalla hengenvedolla kertomaan niiden lopullisesta Ratkaisusta. Näin oltaisiin jo Golgatan kummulla, tyhjällä haudalla ja evankeliumin esittämisessä.

Luominen tarjoaa uskottavan kehityksen, jota kautta tieteen tuloksia ja ilmiöitä voi selittää johdonmukaisesti. Tämä toimii uskon vahvistuksena ja luottamus Raamatun totuuteen lisääntyä ja alkaa avautua aivan eri tavalla.

Kyselyjen mukaan ne nuoret, jotka saavat perustiedot luomisesta, jatkavat seurakunnassa opintojensa aikana saamastaan vastakkaisesta

▲ Paavali saarnaa Areiopagilla Ateenassa.

näkemyksestä huolimatta. Ilman vastauksia jätetyt imevät ateistisen uskonnon maailmanselityksen ainoana totuutena ja viimeistään omilleen muuttaessaan tekevät sen loogisen johtopäätöksen, että kun kerran kaikki *on* selitettävissä luonnollisin syin (ilman Luoja), mihin Luoja ylipäättään tarvitaan?

Sielunvihollisen lopullinen tavoite – uskosta luopuminen – on yhtä askelta vaille valmis.

(Kyselyt on dokumentoitu videolle, ks. luominen.fi/nuorisokato).

Silmiä avaavia artikkeleita

Tällä hetkellä luomisen puolustamiseen on tarjolla enemmän ja parempaa materiaalia kuin koskaan ennen.

Voittoa tavoittelematon, yhteiskristillinen *Luominen* ry julkaisee neljästi vuodessa ilmestyvää upeasti kuvitettua, uskovien tiedemiesten silmiä avaavia artikkeleita sisältävää samannimistä lehteä. Jokaisessa numerossa on myös oma osionsa lapsille, joten *Luominen* on koko perheen lehti.

Kristillisen tiedelehtemme haastattelut osoittavat, että on olemassa paljon luomiseen uskovia tiedemiehiä, päinvastaisista väitteistä huolimatta. Lehteä lukemalla pysyy ajan tasalla tiedemaailman löydöistä ja siitä saa virikkeitä kahvipöytäkeskusteluihin ja muihin kohtaamisiin.

Lehden artikkeleissa on kattavat

Ari Takku
DI, päätoimittaja

Isän muisto

Mitä enemmän ikää tulee, sitä useammin löydän itseni ajattelemasta lapsuuttani, vanhempiani ja varsinkin isääni. Isä syntyi vuonna 1916 luovutetun Karjalan alueella Kananojan kartanon muonamiehen vanhimpana lapsena. Vaikka hänen lahjansa ja älynsä olisivat riittäneet pitkäänkin opiskeluun, taloudelliset realiteetit eli köyhyys estivät opiskeluhaaveet.

Isän elämä ei ollut helppo. Hänen oikea jalkansa oli kampurajalka, vääntynyt nilkasta sisäänpäin. Äitini oli varma, että vamma johtui onnettomasta tapahtumasta. Isäni isän, Edvardin, äiti ei pitänyt ministä Esteristä ollenkaan. Hän osoitti vihaansa nuorikkoa kohtaan monin tavoin, semminkin kun isäni oli saanut alkunsa ennen vihkimistä. Vihanpuuskassaan anoppi potkaisi raskaana olevaa miniäänsä rajusti mahaan. Niinpä ympäristö oli varma, että kampurajalka johtui siitä. Oli miten oli, isä käveli kampurajalallaan kuolemaansa asti.

Se ei kuitenkaan häntä haitannut. Vaikka käveleminen oli jännästi toispuolista linkkaamista, hän jopa urheili vammastaan välittämättä. Hän teki kovaa työtä ja kuoli vain 52-vuotiaana. Muistan hänet turvallisena, huumorintajuisena ja jämäkkänä isänä. Hän eteni poliittisissa riennoissa nopeasti, ja lahjakkaalle nuorelle miehelle tulevaisuus näytti lupaavalta. Kun hän vähän yli kolmikymppisenä tuli uskoon, poliittiset harrastukset jäivät. Silloin ajateltiin seurakunnassa, etteivät sellaiset jutut kuulu uskovaisille. Harmi, sillä isäni kaltaisia päättäjiä maamme olisi kaivannut.

Isä ei jättänyt maallista perintöä. Kun hän kuoli, sain käytetyt töpöset, vanhan Leijona-rannekellon ja sairaalalaskun. Siinä se. Mutta henkinen ja hengellinen perintö on sitä vastoin mittamaton. Luja luottamus ja usko Jumalaan ei hiipunut edes elämänsä vaikeimpina aikoina, kun uskovainen liikekumppani petti ja maalausyritys kaatui konkurssiin. Kaikki meni, vain velat jäivät. Kumppani pesi kätsensä, isäni raatoi ja maksoi velat. Mutta hän ei katkeeroitunut, ei kylvänyt vihaa eikä pettymystään. Hän ei myrkyttänyt perhettään, vaimoaan eikä kolmea poikaansa katkeruuden sapella. Päinvastoin. Omalla hiljaisella ja nöyrällä tavallaan hän otti vastaan, mitä elämä antoi. Vasta paljon myöhemmin olen tajunnut, kuinka sankarillinen mies hän olikaan. Muistan häntä tänäkin isänpäivänä syvällä kunnioituksella ja kiitoksella.

Isä rohkaisi meitä poikiaan omalla hiljaisella ja vakaalla tavallaan. Vaikka taloudelliset huolet painoivat, hän toivoi meidän saavuttavan unelmamme, opiskelevan, antavan lahjamme Jumalan käyttöön. Muistan hyvin, kun olimme ystäväni kanssa saaneet ulos ensimmäisen äänilevymme Kullankaivaja, miten ylpeä hän oli. Kun isä täytti 52 vuotta, menimme Reijo, Tapani ja Ari yhtyeellä laulamaan hänelle. Hän makasi voipuneena vuoteellaan sairaalassa. Kun lauloimme ”Olen kuullut on kaupunki tuolla”, vilkaisin isää. Hän katsoi suoraan ylös silmät loistaen.

Seuraavana aamuna isä muutti siihen kaupunkiin. Kiitos, rakas isä.

PÄIVÄKÄVELYLLÄ ANTIIKIN SUURKAUPUNGISSA

Eero Ketola

Aukiolla on kauppakojuja vierieressä. Kapea portti johdattaa sisään aidatulle alueelle. Ihmisiä on tungokseen asti ja kauppiat hyöriivät ympärillä. Muutaman askeleen jälkeen on pysähdyttävä. Kolmeen ilmansuuntaan leviää silmänkantamattomiin rakennuksen rauniota, kiviä, pylväitä, käytäviä, teattereita. Nyt vasta ymmärtää, kuinka valtavan suuri muinainen Efeson kaupunki oli.

Toisella korvalla kuuntelin kuinka eteläkorealaisen turistiryhmän opas selostaa muille

Efeso kiehtoo raunioituneenakin

ihmettelijöille: Vain osa kaupungista on kaivettu esiin. Kolmen tunnin kävelyn jälkeen on pakko istahtaa kivelle lepäämään.

Hälinä ja kovaääninen puhe jää portin ulkopuolelle. Sisäpuolella huokuu edelleen antiikin ilmapiiri, kulttuuri ja elämä. Efeso oli kaupunka, suorainen jättiläismäinen tavaratalo. Vastaavaa ei ollut missään maailmassa. Aasiassa ei ollut muuta niin tunnettua ja tiheään asuttua kaupunkia kuin Efeso. Se sijoittui Rooman valtakunnassa Rooman, Korinttiin, Antiokian ja Aleksandrian tasolle. Uuden testamentin aikana kaupungin saattoi asua jopa 500 000 asukasta.

Artemiin temppeli

Artemiin temppeli oli aikanaan yksi maailman seitsemästä ihmeestä. Temppeli oli 125 metriä pitkä ja 60 metriä leveä. Katto oli valmistettu setripuusta. Pylväitä oli 117 ja ne olivat 20 metriä korkeita. Läpimitta

oli noin kaksi metriä. Efesosta on löydetty kolikkoja, joihin on painettu teksti: Neokoros, ”Temppelin vartija”.

Gootit tuhosivat noin vuonna 260 Artemiin temppelin. Temppelein vihreät porfyripylväät vietiin Istanbuliin ja uusiokäytettiin Hagia Sofian kirkon kaunistamiseen. Hagia Sofia rakennettiin katoliseksi kirkoksi. Sitten kirkko muutettiin ortodoksikirkoksi. Tämän jälkeen moskeijaksi. Vuonna 1934 Kemal Atatürk muutti moskeijan museoksi. Museo oli eräs Euroopan suosituimmista. Vuonna 2015 siellä vieraili 3,4 miljoonaa matkailijaa. Vuonna 2020 Turkin presidentti Recep Tayyip Erdoğan muutti rakennuksen moskeijaksi. Kristilliset mosaiikit peitettiin.

Koko Artemiin temppelialue vajosi maan alle. Vuonna 1896 aloitettiin paikalla arkeologiset kaivaukset. Koko Efeson aluetta peitti laaja tupakkaviljelys. Asumattoman

Efeson kiviä kerättiin ja käytettiin rakennuksiin laajalla alueella Aasiassa. Kiertotalous eli kukoistustaan.

Taivaasta pudonnut kuva

Efeson kaupungin kansleri rauhoitti efesolaiset ja sanoi heille: ”Efeson miehet, onko ketään, joka ei tiedä, että efesolaisten kaupunki on suuren Artemiin temppelin ja hänen taivaasta pudonneen kuvansa vaaliija?”

”Taivaasta pudonnut kuva” oli ilmeisesti meteoriitin palanen. Artemis oli hedelmällisyyden jumalatar. Artemis on kreikkaa, roomalaiset käyttivät nimeä Diana. Vähä-Aasian kansoilla oli vastaava, monirintaisen äitijumalattaren palvontaa. Toisen käsityksen mukaan ”jumalattaren muoto” oli ”kuin strutsin muna”.

Efeson arkeologista aluetta rajoittavan aidan ulkopuolella kauppiat myivät Artemiin temppelin sekä Dianan eli Artemiksen muovisia pienoismalleja. Ne on tehty Kiinassa. ▶

◀ Suuri teatteri täyttyi kiihtyneistä kaupunkilaisista apostoli Paavalin asuessa kaupungissa. Teatteriin mahtui 25 000 ihmistä.

▲ Historia toistaa itseään. Artemiin eli Dianan pienoismalleja myydään taas Efesossa.

▼ Suuren Artemiin temppelin kohdalla on nykyisin vain suorakaiteen muotoinen kosteikko. Vain muutamia pylväitä on näkyvissä.

► Paavalin aikana pienoismallit tehtiin hopeasta.

Tyranuksen koulu

Paavali teki suurkaupungista evankelioimistyksen keskuksen. Päivän kuumimpana aikana kello 11 – 16 välillä Paavali opetti Tyranuksen koulussa. Siestan aikana koulussa ei ollut opiskelijoita. Paavali sai tilat käyttöönsä ja hän piti siellä ”joka päivä keskustelua”. Hän viipyi kaupungissa kaksi vuotta ja kolme kuukautta. ”Kaikki Aasian asukkaat, sekä juutalaiset että kreikkalaiset saivat kuulla Herran sanan. Ja Jumala teki ylen voimakkaita tekoja Paavalin käten kautta”.

Useat uskoontulleet olivat harjoittaneet noituutta. He kantoivat kirjakäärönsä kadulle ja polttivat taikakirjat. Niiden arvo oli yhteensä 50 000 hopearahaa. Miehen päiväpalkka oli 1 hopearahaa, joten kysymyksessä oli 50 000 työpäivän palkka.

Suuri teatteri

Efeson teatteriin mahtui 25 000 kuulijaa. Teatteriin johti 600 metriä pitkä, marmorilla päällystetty katu. Hopeaseppä Demetrius sai koko kaupungin sekasortoon. Hänellä oli suuri vaikutus kaupunkilaisiin. Kuka autokauppias tai matkamuistojen myyjä saisi nykyään koko Helsingin liikkeelle? Kaikki, jotka mahtuivat, ahtautuivat teatteriin. Dianan maineen menestystä pelättiin ja vielä enemmän elinkeinon romahtamista ja työttömyyttä hopeaseppien ammattikunnassa. Paavali olisi halunnut mennä paikalle kertomaan kaikille evankeliumia. Mikä loistava mahdollisuus? Opetuslapset eivät sallineet sitä. Dramaattiset tapahtumat eivät todellakaan olleet teatteria.

Useimmat kaupunkilaiset eivät tieneet edes sitä, miksi he olivat tulleet teatteriin. Kansanjoukko vei mukaan Paavalin kaksi seuraista

▲ Efeson kaduilla on edelleen tungosta. Turkissa sijaitsevan Efeson rauniokaupungin nimi on turkiksi Efes. Lähellä on Selcukin kylä.

Gaiuksen ja Aristarkuksen. Juutalaiset puolestaan toivat paikalle Aleksanderin, joka viittasi tavan mukaan

▲ Efesossa vaikutti Uuden testamentin aikana roomalais-kreikkalainen kulttuuri.

kädellään ja halusi pitää puolustuspuheen kansalle. Silloin ihmiset kirkuivat kaksi tuntia: ”Suuri on efesolaisten Artemis!”. Melkoinen suoritusta huutaa kuumassa ja kuivassa ilmassa kaksi tuntia. Saattoi olla, että joillekin tuli kuulovammoja. Vihdoin kaupungin kansleri saapui paikalle ja sai tilanteen rauhoittumaan. Hän puhui taidokkaan puheen ja sai väkijoukon hajaantumaan.

Suuri teatteri on edelleen massiivinen. Sen äänentoista on erinomainen. Antiikin teatterissa ovat konsertoineet muun muassa Luciano Pavarotti, Diana Ross, Jethro Tull, Jose Carreras ja Joan Baez. Sting konserttoi paikalla heinäkuussa 1993. Yhtyeen kannattajat aiheuttivat laajaa vahinkoa ja siksi vastaanlaiset konsertin kiellettiin.

Lähde: Raamattu, Apost. luku 19

KANSAINVÄLISESTI PALKITTU
**SUOMEN ULJAIN
TUNTURIHOTELLI**

HOTEL-ISOSYÖTE.FI

**HOTEL
ISO-SYÖTE**
ARCTIC HILLTOP BOUTIQUE HOTEL

LUOMINEN.FI

Neljästi vuodessa ilmestytävä, upeasti kuvitettu koko perheen kristillinen Luominen-tiedelevy sisältää uskovien tiedemiesten silmiä avaavia ja uskoa vahvistavia artikkeleja. Pysy ajan tasalla tiedemaailman löydöistä!

**Jopa yli
-43%:n
tosimiehen tutustumis-
tarjoukset. Nyt myös
digitaalisena
näköisversiona!**

Tosimies-lehden tilaajille tutustumistarjouksena upeasti kuvitetun Luominen-tiedelevyn tilaus* nyt vain **29,90 €** (norm. 49,90 €). Digitaalisen näköislehden tilaus* **21,90 €** (norm. 38,90 €).

Lehden voi tilata myös yhdistelmätilauksena, jonka digitilauksen voi lahjoittaa toisaalle. Haluamme tukea etenkin lasten ja nuorten tavoittamista, minkä vuoksi yhdistelmätilauksen hinta on nyt vain 47,90 € (norm. 79,90 €).

Helpoin tapa on tilata lehti tosimiesalennuksella osoitteesta **luominen.fi/tosimies**

Tilaukset myös asiakaspalvelumme kautta, joka auttaa mielellään. Nopein tapa tavoittaa meidät on sähköpostilla osoitteesta asiakaspalvelu@luominen.fi. Päivystämme numerossa 020 730 7400** maanantaisin klo 17–18 sekä keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 10–11. Numeroon voi laittaa myös tekstiviestin.

* Tilaus on määräaikainen, sisältää neljä numeroa ja päättyy automaattisesti niiden jälkeen. Lehti ilmestyy helmi-, touko-, elo- ja marraskuussa. Tilauksen saa halutessaan myös automaattisesti uusiutuvana kestopilauksena. Ei jälleenmyyjille.

** Puhelun hinta on vain paikallisverkkomaksu tai matkapuhelinmaksu.

Tosimies lukee

KUTSUN KESKELLÄ

Lähetystyö ja sen haasteet ovat tarkastelussa äidin ja tyttären toimitamassa teoksessa. He ovat omalta osaltaankin kuulleet kutsun, mutta tarkastelevat teoksessaan muiden lähtijöiden tuntemuksia ja “kenttäkokemuksia”.

Palmin perhe lähti Alajärveltä Albaniaan tuon suljetun maan avauttuna 90-luvun alussa.

Kun Palmit vuonna 1992 saapuivat maahan, he olivat autuaan tietämättömiä, mihin kaikkeen he olivat matkalla, mutta jälkitarkastelun tilanne jäi positiivisen puolelle, ja he kokivat monia ihmeellisiä johdatuksia paikallisiin ihmisiin tutustuessaan.

Niin paljon ohdakkeista oli elo Albaniasa, että poika Daniel totesi päivänä, jolloin Palmit muuttivat Unkariin: ”Elämäni paras päivä”.

Maksoiko liikaa?
Saara Tikkakoski & Veera Hug (toim.)
Aikamedia, 2024

Unkarissa menikin sitten vuosikymmen.

Vuonna 1933 syntynyt Eero Huitula muistelee lähetystietään ikämiehenä ja kertoo saaneensa kutsun armeijan perunakellarissa Oulussa vuonna 1952. Vuonna 1955 lähti Suomesta Ebeneser-laiva kohti Aasiaa. Laivassa oli lähetyskutsun saaneita. Lähetyspioneer Toimi Yrjölä oli ollut syyttämässä lähetystulta Suomessa ja monet olivat syytneet asialle. Toimi Yrjölän veli toimi

laivan kapteenina ja Huitula toimi messipoikana Suomesta lähtiessä ja perillä Aasiassa pursimiehenä. Lähetyslaivaa kunnostettaessa sattui onnettomuus, jonka jälkiä mies on joutunut kantamaan koko ikänsä. Kasvot vaurioituivat, mutta kutsu ei laimentunut. Löydettyään itselleen Seija -puolison ja kuntouduttuaan Suomessa johti pariskunnan tie Thaimaan vaativalle kentälle.

Esa ja Marja Salokankaan tie vei Etelä-Amerikkaan ja myöhemmin Japaniin. Molempien vanhemmat olivat lähetysaarnajia, joten lähetysasiat olivat tuttuja jo lapsuudessa. Boliviassakin he työskentelivät japanilaisyhteisössä, paikan nimenäkin Okinawa.

Päivi Tuokkolan tarina on koskettava. Hän oli toiminut vuosikymmeniä lähetystyössä Tansaniassa ja Etiopiassa yhdessä miehensä Samin kanssa, kunnes yllättäen Samin matka päättyi omassa kodissa Päivin ollessa opettamassa toisaalla.

Usean vuoden ”toipumismatkan” jälkeen Päivi ottaa jälleen haasteen vastaan lähetysten Herran palveluksessa saaden lisäkoulutusta tulevaan Kairos-kurssien parissa, joilla innoitetaan uusia ihmisiä lähetysten asialle.

Seuraavassa luvussa tutustutaan pariskuntaan, jotka toimivat Aasiassa raamatunkäännöstyössä, kentällä joka on kristillisyydelle vihamielinen, ja niinpä heidän oikeita nimiään ei mainita.

Näissäkin olosuhteissa Jumalan ihmeet ilmenevät ja Raamatun tekstiä saadaan vähemmistökielille käännettyä ja ilo omalla kielellä luetusta tekstistä tuodaan julki.

Luku 5 kertoo Aution suvusta pääosassa Samuel Autio perheineen. Myös Samuelin isä ja äiti olivat lähetysaarnajia Onni ja Saara Autio.

Samuel Aution teksti on hauskaa luettavaa ja hän uskaltaa ”laittaa tarkasteluun” totuttuja tapoja eri sukupolven edustajilla myös hengellisessä kentässä.

Kirja on kokonaisuudessaan lämmin teos ja antaa kunniaa ei vain niille, jotka ovat vastanneet kutsuun, vaan ennen kaikkea itse Kutsujalle.

Samuel Saresvirta

Cisco Kid – Musta ratsastaja
José Luis Salinas
suom. Ilkka Äärelä
Art House, 2024

CISCO KID SUOMEKSI

Kustannus Jalava on julkaissut länensarjakuvien kärkeiseikkailun, kun argentiinalaisen José Luis Salinasin länensarjakuvaa ”Cisco Kid – Musta ratsastaja” ilmestyi kesällä suomeksi. Voisi jopa puhua kustantajan suoritamasta kulttuuriteosta.

Cisco Kid -hahmon loi vuonna 1907 amerikkalainen kirjailija O. Henry novellissaan ”The Caballeros Way”, jossa sankari on meksikolaissyntyinen rikollinen. Tästä länensankarista on tehty kirjoja ja parikymmentä elokuvaa, TV-sarja ja sarjakuvia. Elokuvien sankari ei ollut enää rikollinen vaan oikeuden puolesta taisteleva latino-herrasmies.

Sarjakuvan tekijä on maineikas argentiinalainen José Luis Salinas (1908–1985), joka julkaisi sarjaa vuosina 1951–1967.

Cisco Kid on lätkärisarjakuvaa parhaimmillaan, ja sitä pidetään myös yhtenä parhaiten piirretyistä länensarjoista.

Meksikolaisen Cisco Kidin seikkailut tapahtuvat Yhdysvaltain lounaisosissa. Mustassa ratsastajassa Cisco ja hänen toverinsa Pancho seikkailevat pitkin villin lännen lounaisrajaa karkottamassa konnia ja pelastamassa pulaan joutuneita. Parivaljakko rakastaa hauskanpitoa. Cisco on hurmuri, mutta Pancho kerää isoimmat naurut.

Kustannus Jalava julkaisi edellisen kokoelman Cisco Kidin seikkailuja vuonna 1984. Ensijulkaisun nelikymmenvuotisjuhlavuosi 2024 onkin hyvä aika esitellä uudelle sukupolvelle tämä latinosankari.

1950-luvulla julkaistujen seikkailujen ruudut ovat Espanjassa restauroituja originaaleja.

Jalava on julkaissut sanomalehdissä julkaistuja seikkailusarjoja vuodesta 1981. Kustannus Jalavan omistavan Art Housen Urpu Strellman sanoo, että sanomalehdissä julkaistujen seikkailusarjakuvien kustantaminen on kulttuurisesti edelleen tärkeää.

– Sanomalehdet ovat suuren yleisön kosketuspinta sarjakuviin, ja monia sarjoja on seurattu sukupolvesta toiseen. Ne yhdistävät kaikenikäisiä lukijoita, Strellman sanoo. – Se, että suosikkisarjakuvan saa yksissä kansissa riippumatta siitä julkaiseeko lehti sitä vai ei, tarjoaa mahdollisuuksia sekä nostalgian nälkäisille että uusille lukijoille, hän lisää.

Pakko on myöntää, että lueskelin tätä 168-sivuista kirjaa haikauden kynneltä summentamin silmin, muistan vielä hyvin, kuinka nuorena poikana seurasin innoissani Cisco Kidin seikkailuja ja odotin kärsimättömänä uuden seikkailun ilmestymistä.

Nyt julkaistuun kirjaan on koottu kuusi erillistä seikkailua, joissa Cisco Cid ja Pancho laittavat roistoja ruotuun.

Ilmestelen edelleenkin, kuinka Cisco Cid voi ratsastaa Diablohevosellaan sellaista kyytiä ilman että leveälierinen sombrero tippuu päästä...

Kimmo Janas

ILMESTYSKIRJASTA

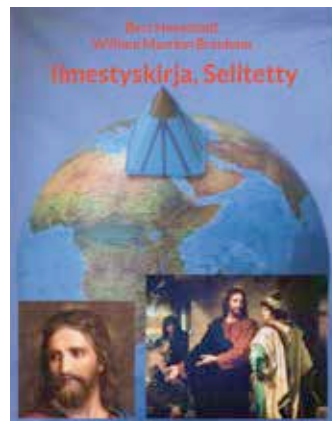
Suomessa vuodesta 1996 asunut hollantilaismies Bert Hovestadt on parantaja-evangelista William Branhamin Raamatun Ilmestyskirjaa koskevien opetusten pohjalta laatinut opetusteoksen, mistä henkii miehen syvä kiinnostus aiheeseen.

Hovestadt on myös julkaissut aiheesta suomenkielisen nettisivun <https://ilmestyskirja-branham.com/ilmestyskirja>.

Kirjan alkupuolella apostoli Paavali saa huomiota suurena lähetysmiehenä ja ansiokkaana evankeliumin julistajana. Hovestadt kui-

Tosimies lukee

Ilmestyskirja, Selitetty
Bert Hovestadt &
William Marriion Branham
BoD, 2024

tenkin tuo esille joitakin asioita mm. herätykseen liittyen, mitä Paavali ei olisi suosittelut. Esimerkiksi ajatus, että herätystä ei ole seurakunnissa, joten voi myös lähteä pois seurakuntien piiristä.

Kirjan alkusivuilla on kuvattu kaavio missä seitsemän seurakunnan katsotaan kuvaavan seitsemää aikakautta kirkon historiassa sen lisäksi että ne olivat todellisia seurakuntia silloisessa Vähä-Aasiassa. Useat Ilmestyskirjan tutkijat ovat samoilla linjoilla.

Helluntailaiselle lukijalle kirjan teksti ottaa koville Laodikean aikaa kuvattaessa – tämä ajanjakso alkoi kirjan mukaa samoihin aikoihin, kun helluntaiherätys syntyi Los Angelesin Asuza-kadulla. Kirjan mukaan liikkeessä oli aluksi herä-

tystä, mutta herätyksen poistuttua Herra Jeesus seisoo vain seurakunnan ulkopuolella (Ilm 3:20).

Kielen suhteen olisi toivonut hiontaa, ja joidenkin merkkien ymmärtäminen tuotti vaikeuksia. USA:n rooli pahan akselissa (peto) on allekirjoittaneelle ainakin uutta.

Kulhot-Sinetit ja Pasuunat käsitellään kirjassa yllättäviinkin piirteitä vedellen, mutta kaikesta huokuu paneutuminen aiheen maailmaan.

Samuel Saresvirta

RANTALAN POJAT RINTAMALLA

Matti Lainema on kirjoittanut useita elämäkertoja. Äidistään Helenasta hän kirjoitti kirjan vuonna 2017 ja itsestään vuonna 2019.

Tosimies 5/2023:ssa esittelimme kirjan ”Manun matkassa”, jossa Matti Lainema kertoo Maunoisästään.

Kirjaa varten löytyi tietoa pääasiassa äiti-Helenalta, mutta varsinainen tietopankki oli isän pitämiä sotapäiväkirja vuosilta 1939-1944.

Samainen päiväkirja on myös tärkeässä roolissa vuonna 2011 ilmestyneessä kirjassa ”Erään perheen sota – Rantalan poikien kirjeitä rintamalta 1939-1944”.

Lainema kertoo kirjan lähtökohdasta olleen Hilikka-tätinsä kätköistä löytyneet Maunon ja tämän kolmen veljen, Erkin (kaatui 23.12.1939), Einon (katosi 8.7.1944) ja Eskon mukaan liikkeessä oli aluksi herä-

Veljekset palvelivat suuren osan ajasta samassa yksikössä eli Salpataljoonassa niin talvi- kuin jatkosodassakin.

Kirjaa kirjoittaessaan Lainema ymmärsi, etteivät isä ja sedät oikeastaan kirjoittaneet mitään siitä, mitä rintamalla tapahtui. ”Siellähän meni aina hyvin, kunnes joku heistä kaatui tai sairastui”, hän toteaa kirjan esipuheessa. Manun sotapäiväkirjasta sitä vastoin saa jonkinlaisen kuvan rintamaolosuhteista.

Kirjeissään veljekset olivat lähinnä huolissaan kotiin jääneen isänsä ja siskojensa pärjäämisestä maataloustöissä.

Kylän kuulumisia myös kyseltiin ahkerasti.

Kirjeiden perusteella ruokapaketit saivat rintamalle tasaiseen tahtiin – milloin hyvässä kunnossa, milloin homeessa. ..

Usein toistui myös mm. toive villasukista sotaa käyvien veljesten jalkojen lämmittämiseksi.

Sotapäiväkirjassaan Mauno Lainema kuljettaa lukijaa Salon seudulta aina Syvärille ja Summan taisteluihin asti. Välillä mies kiertää viihdytyskiertueen mukana kotimaan paikkakuntia.

Koska monet, joiden Matti Lainema toivoo kirjansa lukevan, eivät välttämättä tiedä kovinkaan paljon sodan vaiheista, on hän lisännyt tekstiin eri lähteistä keräämäänsä tietoa sodan kulusta.

Samaan aikaan, kun uutismediat välittävät tietoa tämän päivän Uk-

Erään perheen sota
Rantalan poikien kirjeitä
rintamalta 1939-1944
Matti Lainema
Denali Oy, 2011

rainan sodasta, välittää Matti Laineman kirja mielenkiintoista tietoa itänaapurimme edesottamuksista talvi- ja jatkosodassa – ja historiaa valitettavasti toistaa itseään...

”Isäni Mauno ei koskaan kertonut mitään sodasta. Ei ainakaan meille lapsille. Aatteistaan ja näkemyksistään hän ei koskaan luopunut. Vaikka hän pettyi rauhan ehtoihin, hänen pahimmat pelkonsa Suomen tulevaisuudesta eivät koskaan toteutuneet”, Matti Lainema toteaa kirjansa epilogissa.

Koskettava kirja yhden perheen uhrauksista maamme itsenäisyyden puolesta.

Kimmo Janas

INSOLUTION
INFORMATION | AUTOMATION | ENGINEERING

Kirkonkelloissa yhdistyvät kaikki osa-alueet, joista Supavit Nummelin kertoo olevansa kiinnostunut: historia, kirkot, musiikki, tekniikka, sähkö, puu, metalli ja valut. Käsillä tekeminen on aina ollut hänelle mieluisempaa kuin kirjojen lukeminen.

Olin ajamassa elokuun lopulla kohti Kouvolaa ja soitin Supavit Nummelinille ja kysyin, onko hän kotona Lapinjärvellä, jossa hänellä on kirkonkellomuseo. Sain heti vastauksen, että hän oli Paraisten kirkolla työn touhussa kirkonkellojen kanssa. Kerroin, että tulinkin päivää aikaisemmin Ahvenanmaalta, ja hän tiesi, että siellä on yksi Suomen vanhimmista kirkonkelloista. Sieltä hänen matkansa jatkuu työn puitteissa Turkuun Runsmäkeen, jossa on seuraava projekti.

Moniosaaja Rekolasta

Sain kuulla ensi kertaa kirkonkellomies Supavit Nummelinista Itävallassa, kun olin ryhmän kanssa Alppien ylilennolla kuumailmapallolla tammikuun alussa 2022.

Ryhmässä oli mukana Laura Lyytikäinen, joka oli ollut rakentamassa Supavitin kanssa Tikkurilan uuden kirkon ”kellopelejä”. Hän kertoi moniosaajasta, joka oli kasvanut Vantaan Rekolassa lähellä Rekolan kirkkoa.

Supavit sai opetusta kanttorilta nuorena poikana. Ennen rippikoulua hän löysi tiensä Rekolan kirkkoon ja seurakuntaan. Seurakunnassa sai olla rauhassa, soitella urkuja ja alkaa korjata niitä alkuun ilmaiseksi.

Soittelu kyläläisten iloksi

Koulussa Supavita kiusattiin paljon, eikä hän saanut olla rauhassa, koska hänellä oli omat kiinnostuksen kohteensa. Hän oli kiinnostunut

► Tikkurilan uuden kirkon kellopelejä on Supavitin käsialaa.

◀ Supavit Nummelinilla on absoluuttinen sävelkorva, joten soittaminen onnistuu myös ilman nuotteja.

Kirkonkellojen korjaajan työ on usein hankalaa ja vaikeaa tehdä yksin. Tietoa tarvitaan sekä lihasvoimaa.

Ensimmäisiä korjauskohteita Supavitilla oli Uspenskin katedraali. Uspenskin katedraalin kirkonkello painaa 5000 kg. Nyt hänellä on omassa pihassaan useita isoja kirkonkelloja, joita hän soittelee kyläläisten iloksi ajoittain sekä vierailijoille.

Harmooni pääsi uuteen kotiin

Tapasin Supavitin ensikerran talvella 2024 Tikkurilan kirkolla, jossa poikani on työssä. Oli mielenkiintoinen tapaaminen, jossa syntyi ajatuksia muutamasta yhteisestä hankkeesta tulevaisuudessa.

© Erja Korhonen

Kirkonkelloteknikko Supavit Nummelin

alakouluikäisenä legoista ja rakenteli niihin automatisoituja kelloja, jotka toimivat kuin oikeat kellot. Taidot tekniikkaan ovat kasvaneet vuosien varrella ja häntä kiinnostivat rautat

tiet, laivat ja tekniikka.

Supavit on opiskellut kolme ammattitutkintoa peruskoulun jälkeen Suomessa, jonka jälkeen koulutautui Saksassa kirkonkelloteknikoksi.

Isovanhempani olivat hankkineet 1960-luvulla hyvän harmoonin ja toimitin sen Supavitille Lapinjärvellä. Hän on huipputaitava ja lahjakas soittaja. Kun saimme harmo

nin sisään, hän soitteli muutaman kappaleen ilman nuotteja – Supavitilla on nimittäin absoluuttinen sävelkorva. Hän totesi, että tämä hän on niin hyvä, että tästä voisi maksaa. Hyvä vaan, jos on käyttöä ja harmooni löysi uuden kodin.

Seurakunnan retki

Sovimme retkestä keväällä hänen Lapinjärven kotiinsa. Se on ainutlaatuinen kohde, jonka 25-vuotias nuorimies on rakentanut. Siellä on paljon nähtävää; kappeli urkuineen, itserakentamansa 1000 metrin kapearaiteinen rautatie sekä 3 veturia ja 4 matkustajavaunua. Sillä ajetaan pihapiirissä ja vierailijat pääsevät halutessaan kyytiin.

Teimme retken Rekolan seurakunnan kanssa keväällä. Ryhmässä oli bussilastillinen vierailijoita. Supavit esitteli paikkoja, soitti musiikkia ja piti hyvän esityksen kirkonkellojen historiaan liittyen.

Matkan aikana nautimme maukkaan lounaan ja vierailijoilla oli mahdollisuus hiljentyä kappelissa, jossa soi myös upea urkumusiikki ja suvivirsi yhteislauluna. Kyläläiset ja varmaan eri talkooryhmät ovat auttaneet hankkeiden toteuttamisessa.

Tulevaisuudessa Supavit on suunnitellut rakentavansa valimon pihapiiriin, ja itseasiassa pieni valimo on jo nyt valmiina. Sinne voi sopia tutustumiskäyntejä, tulevaisuudessa valimossa järjeste-

► Tikkurilan kirkossa on maamme ainoa kellopelejä.

tään myös valukursseja. Tutustuminen ja ruokailu ovat varsin kohtuuhintaisia. Suosittelen!

Lisätietoja:

Kirkonkelloteknikko Supavit
Suomenkirkonkellohuolto
045 850 7797

◀ Nummelinin talon alakerrassa on oma pieni kappeli.

► Myymälässä löytyy paljon kristillisiä tuotteita.

◀ Pihamaalla kiertele kilometrin pituinen kapearaiteinen rautatie, jonka kyytiin vieraatkin voivat päästä.

Naisten voimaannuttamista – laukku kerrallaan

Syrjäisessä kylässä lähellä Vijayawadan kaupunkia Etelä-Intiassa, etenee muodin vallankumous hitaasti. Muutoksen ruorissa on Elisha Chowtapalli, Promise Bags -brändin visionäärinen perustaja. Tuotemerkki ei ole tunnettu vain hienoista nahkalaukuistaan vaan myös horjumattomasta sitoutumisestaan dalit-naisten voimaannuttamiseen ja köyhyyden poistamiseen heidän yhteisöistään.

Elisha Chowtapalli on kotoisin erittäin köyhästä dalit-perheestä, ja hän on kokenut omakohtaisesti köyhyyden, yhteisönsä kohtaamat haasteet ja syrjinnän. Sinnikkyiden ja päättä-

väisyyden ansiosta hän on kuitenkin noussut yrittäjäksi ja kristillisen kansalaisjärjestön perustajaksi (www.lightkids.org), joka on sitoutunut luomaan mahdollisuuksia niille, jotka niitä eniten tarvitsevat.

▲ Promise Bagsin laukut ovat tyylikkäitä ja soveltuvat moneen käyttöön.

▼ Elisha Chowtapalli haluaa parantaa dalitien asemaa ja tukea naisten työllistymistä.

Chowtapalli aloitti Promise Bagsin yksinkertaisella, mutta syvällisellä visiolla: tehdä köyhyydestä historiaa työllistämisen kautta ja tehdä samalla laadukkaita, tyylikkäitä. Syvällä intohimolla sosiaalisuuteen oikeudenmukaisuuteen Elisha Chowtapalli oli päättänyt yhdistää luovuuden tarkoitustaan varten. Tämä matka alkoi vuonna 2015, kun Chowtapalli päätti luoda brändin, joka ei ainoastaan esittele nahan kauneutta, vaan tarjoaa myös kestäviä työmahdollisuuksia naisille.

Loukussa 3000 vuotta vanhaan kastipohjaiseen syrjintään

Intia on yli 1,4 miljardilla asukkaallaan maailman suurin demokraattinen maa. Monet asiat ovat muuttuneet Intiassa sen jälkeen, kun maa itsenäistyi 75 vuotta sitten. Mutta ei daliteilla, jotka muodostavat lähes neljänneksen arviolta 300 miljoonan asukkaan Intiassa. Dalitit, joita kutsutaan myös ”koskemattomiksi”, ”hylkiöiksi” ja viimeksi ”slummikoiriksi”, ovat edelleen lohduttomassa tilanteessa ilman toivoa tulevaisuudesta.

Termillä dalit tarkoitetaan niitä, jotka sosiaalisen hierarkian yläpuolella olevat ovat tietoisesti murtaneet ja

painaneet maahan. Daliteja syrjitään monin eri tavoin; heidät pakotetaan asumaan omissa yhteisöissä, he eivät saa ottaa vettä kylän kaivoista, heille on kiellettyä palvota hindutemppeleissä, ja usein heidän lapsiltaan evätään koulutus tai heidät pakotetaan istumaan luokkahuoneen takapenkeissä. Dalitit joutuvat raiskausten, häirinnän, väkivallan ja murhien kohteeksi. Dalitien keskimääräinen lukutaitoaste on noin 37 % – joissakin dalit-yhteisöissä se on vain 10 prosenttia.

Käsityön kauneutta

Promise Bagsin nahkalaukut ovat osoitus perustajan omistautumisesta laadulle ja estetiikalle. Taitavat naiskäsityöläiset ovat huolellisesti muotoilleet jokaisen laukun. Elisha Chowtapalli koulutti näitä naisia neljä vuotta yhdistäen perinteiset tekniikat nykyaikaisiin malleihin. Tuloksena on kokoelma laukkuja, jotka ovat yhtä toimivia kuin muodikkaita. Klassisista laukuista ja tyylikkäästä kytkimistä monipuolisiin crossbody-laukkuihin ja tilaviin reppuihin, jokainen kappale on taideteos. Käytetty nahka on eettisistä lähteistä, joka varmistaa, että brändin sitoutuminen kestäväan

kehitykseen ulottuu materiaaleista valmistusprosessiin.

Missio: Naisten voimaannuttaminen työllisyyden kautta

Promise Bagsin erottaa muista laukutehtaista sen tehtävä vahvistaa naisia työllistymisen kautta. Elisha ymmärsi jo varhain, että työpaikkojen tarjoaminen naisille, erityisesti alueilla, joilla mahdollisuudet ovat niukat, voisi olla käänteentekevä. Työllistämällä naisia Promise Bags ei vain auta heitä saavuttamaan taloudellista riippumattomuutta, vaan myös lisää heidän luottamustaan ja itsetuntoaan.

Yrityksen työpajat on suunniteltu osallistaviksi ja tukeviksi ympäristöiksi, joissa naiset voivat menestyä. Promise Bags tarjoaa koulutusohjelmia, jotka antavat naisille taidot, joita tarvitaan kauniiden nahkatavaroiden tekemiseen. Nämä ohjelmat ovat enemmän kuin vain väylä työllistymiseen; ne ovat mahdollisuus voimaantumiseen. Monet Promise Bagsissa mukana olevat naiset ovat kohdanneet merkittäviä haasteita taloudellisista vaikeuksista sosiaaliseen syrjäytymiseen. Promise Bagsilla työskennellessään he löytävät uudenlaisen tarkoituksentunteen

ja tukevan yhteisön.

Tarinoita muutoksesta

Promise Bagsin vaikutus näkyy parhaiten sen työllistämien naisten tarinoiden kautta. Otetaan esimerkiksi Lakshmi, joka tuli yritykseen palvelukseen menetettyään miehensä 19-vuotiaana. Hän kamppaili löytääkseen vakaan työn ruokkiakseen ja hoitaakseen kahta lastaan. Saamansa koulutuksen ja tuen kautta Lakshmi ei vain hallinnut nahkakäsityötä, vaan on myös löytänyt itseluottamusta jatkaa koulutusta ja nousta johtajaksi yhteisössään. Hänen lapsensa saavat nyt koulutusta, he rakensivat oman talon, ja he elävät nyt ennen kokematon kunnioitettava ja ihmisarvoista elämää. Hänen kaltaisensa tarinat ovat osoitus mielekkään työllisyyden muutosvoimasta.

Promise Bags lahjoittaa 25% voitostaan kristilliselle LIGHT Society -nimiselle hyväntekeväisyysjärjestölle, joka on sen sisarorganisaatio palauttamaan varoja yhteiskunnalle ja antamaan toivoa köyhille lapsille. Järjestöllä on orpokoti ja englanninkielinen keskiasteen koulu, jossa opiskelee 270 lasta (www.lightkids.org).

Globaali vaikutus

Promise Bagsin kasvaessa myös sen vaikutus kasvaa. Brändi on kerännyt kansainvälistä tunnustusta, ei vain kauniista laukkuistaan, vaan myös sitoutumisestaan yhteiskunnalliseen muutokseen. Esittelemällä laukkujen takana olevien naisten tarinoita Promise Bags lisää tietoisuutta naisten taloudellisen voimaannuttamisen tärkeydestä. Yritys tekee myös yhteistyötä eri organisaatioiden kanssa laajentaakseen ulottuvuuttaan ja tarjotakseen lisää mahdollisuuksia naisille ympäri maailmaa.

Katse eteenpäin

Elisha Chowtapalli visioi tulevaisuuden, jossa Promise Bags jatkaa innovointia niin suunnittelussa kuin sosiaalisessa vaikutuksessa. Suunnitelmissa on laajentaa tuotevalikoimaa uusilla materiaaleilla ja tyyleillä, samalla kun sitoutuminen eettiseen hankintaan ja käsityötaitoon säilyy. Lisäksi Promise Bagsin tavoitteena on luoda uusia koulutusohjelmia ja avata uusia työpajoja alipalveluissa yhteisöissä, mikä laajentaa entisestään sen vaikutusmahdollisuutta.

Maailmassa, jossa muoti jättää usein huomioimatta sen kauneutta luovat kädet, Promise Bags erottuu toivon ja muutoksen majakkana.

Elisha Chowtapallin näkemyksen ja naisten voimaannuttamisen ansiosta Promise Bags ei luo vain kauniita laukkuja, se kutoo sietokyvyn,

arvokkuuden ja voimaannuttamisen kuvakudoksen naisille, jotka ovat olleet loukussa kastiin perustuvassa syrjinnässä sukupolvien ajan.

Tämän mainospaikan hinta on lahjoitettu kristillisen miestyön tukemiseen.

Laserleikkauksesta
särmäykseen, koneistukseen ja
hitsaukseen – osavalmistuksen
ammattilainen

www.ateno.fi

Mukana mm.

Kalervo Kummola, Sari Essayah, Teemu Selänne, Laura Salminen
LUE: www.ilouutiset.fi

HARVESTERIT TOSIMIEHILLE

KETO FORST XTREME V2

360°-rotaattorilla!

KETO FORST W,
XTREME V2 ja ECO

Ensiharvennukseen ja energiapuun tekoon.

www.kone-ketonen.fi

Kone-Ketonen Oy
puh. 020 734 4640
keto-harvesters@kone-ketonen.fi

Rautialan Wanha Pappila

RKY/RHS:n juhlatila • osoite: Rautiala 17, 37470 Vesilahti

Rautialassa järjestettäväksi
soveltuvat erikokoiset tilaisuudet
esimerkiksi:

- merkkipäiväjuhlat
- häät, muistotilaisuudet, rippijuhlat, sukujuhlat
- tapahtumapäivät, teemapäivät, kokoukset
- koulutus- ja virkistyspäivät, harrastetilaisuudet

Vuokrattavat tilat:

- Päärakennus, jossa pääsali ja yläsali sekä laitoskeittiö
- Piilarakennus "Eerola", missä voidaan pitää suuremmatkin tilaisuudet
- Majoitusrakennukset, joissa vaatimaton maatalomajoitus voidaan järjestää n. 30 hengelle
- Saunat ja uimalaituri, vene
- Pihapiiriin mahtuu juhlatilaa
- Autopaikat parkkialueella

Räätälöimme tilaisuudet
tilaajan tarpeiden mukaan.
Tervetuloa viihtymään!

Rautiala on luonnonkauniissa maaseutumaisessa perinnemaisemassa sijaitseva juhlatila, jonka Rautatieläisten Kristillinen Yhdistys (RKY/RHS) ry on omistanut vuodesta 1962.

Tiedustelut ja tilavaraukset:

Tuulia Passila
tuuliaep@gmail.com
+358 505 759 288

Audi SQ8 e-tron Sportback

Kimmo Janas

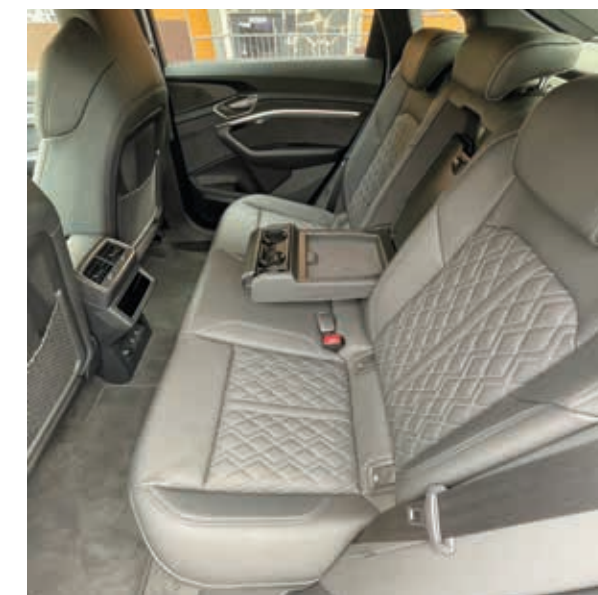
Vaikka testattavia autoja riittääkin, harvoin pääsee nautiskelemaan ajamisesta yhtä paljon kuin kesäisellä Bomban reissulla – Audi SQ8 e-tron Sportback oli aivan lyömätön kokemus.

Audi SQ8 e-tron Sportbackissa on yksi sähkömoottori etuakselilla ja kaksi taka-akselilla, ja ne kehittävät tehoa yhteensä 503 hevosvoimaa, vääntöäkin 973 Nm. Eli ei siis mikään ihme, että neliveto-Audi ampuu nollasta sataan 4,5 sekunnissa.

Käytössä on sähköinen ns. torque vectoring -voimanjako, joka tarkoittaa esimerkiksi mutkasta ulos kiihdyttäessä, että ulkopuolen taka-

▲ ▼ Katselepa Audia edestä tai takaa, silmä lepää sulavissa linjoissa ja tässä yksilössä vielä tyylikkäässä värityksessä.

▲ Etupenkit ovat sporttiset, ja niistä löytyy tarvittavat sähköiset säädöt sopivan ajoasennon saamiseksi.

pyörälle voidaan ohjata enemmän vääntöä kuin sisäpuolen pyörälle. Ja tämä tietenkin vähentää ohjauspyörän kääntämistarvetta.

Ja kun SQ8:ssa on vielä mukautuva ilmajousitus Sport, ajokokemus on todella nautittava. Ja kaiken lisäksi homma on hiljaista – tuntuu kuin lähtisi liikkeelle Batman-autolla, ainoastaan viheltävä ääni kuuluu. Eivätkä rengasäännetkään häiritse.

Latausasemia metsästämissä

Jos liikkuu sähköautolla kotinsa lähistöllä, ei latauksen kanssa varmaankaan tule ongelmia, mutta kun

▼ Kännykän lataus on keskikaukalon kuskien puoleisessa reunassa, tosin hie-
man vaikeassa paikassa.

▲ Takana on loistavasti tilaa kahdelle aikuiselle. Keskikonsoli syö jalkatilaa keskeltä.

▲ Takana istuvat voivat säädellä ilmastointia oman makunsa mukaiseksi.

◀ Valaistut kynnyksilistat ja e-tron -logon heijastuminen maahan oven avautuessa luovat varsinkin pimeällä mukavaa lisäherkkua.

▼ Takaa löytyy niin mukitelineet kuin kannellinen säilytyslokero esille kääntyvässä käsinojassa.

► polkaisee pidemmälle jotokselle, on ajoreitti suunniteltava etukäteen hyvin. Yllätyksekseni havaitsin, ettei Pohjois-Karjalassa olekaan lataustolppia Etelä-Suomen tavoin. Useimmat löytyneet latausasemat olivat S-ryhmän ABC-asemilla, mutta Sokos Hotel Bombassa ja Sokos Hotel Kolilla hotellivieraille tarkoitetut latauspisteet antoivat

◀ Konepellin alla on 62 litran kokoinen säilytyskalkalo vaikkapa latauskaapelille.

▲ Tavaratila on perusasennossa 528 litraa, ja kun penkit kaataa alas, 1567 litraa.

virtaa vaivaiset 11 kW, jolla lataus 0-100 % kestäisi 11 h 30 min. Liekö syynä sitten Sokoksen tekemä ratkaisu vai eikö kyseisille alueille riitä voimakkaampaa virtaa valtakunnan verkosta...

Mutta onneksi niitä pikalataus-asemiakin löytyi 1200 kilometrin

reitiltä. Niissä latausnopeus 10-80 % oli noin 30 minuuttia (DC). Lataus-tehoa SQ8:ssa on maksimissaan 170 kW ja akkukapasiteetti 106 kWh.

Sähköä kului Espoo-Bomba-Koli-Espoo reitillä 110 eurolla eli 100 km taittui hieman runsaalla 9 eurolla. Ei paha, sillä bensavetoisella menope-

▲ Välipohjan alta löytyy vielä mukavasti lisätilaa niin mahdolliselle vararenkaalle kuin muulle pikkutäpöörille.

lillä sama lysti olisi tullut noin 60 euroa kalliimmaksi.

Tehdas lupaa yhdistetyksi kulutukseksi 27,3 kWh/100 km, me pääsimme maantieajossa minimisään 22,3 kWh/100 km – kaupunkiajossa liikuttii runsaassa 25 kWh/100 km.

Täydellä latauksella ajomatka on noin 380 km, mikä on pieni petty-mys tämän tasoisessa autossa.

Tilaa riittää

Katumaasturit ovat olleet aikamoisia möhköfanteja, mutta Audi SQ8:n kohdalla muotoilijat ovat lähteneet

▲ Akun varaustilannetta on helppo seurata kosketusnäytöstä.

liikkeelle aivan eri lähtökohdista. Sutjakkaan oloisesta autosta ei heti uskoisi, että pituutta on lähes viisi metriä. Voisi jopa sanoa silmän le-päävän Audin linjoissa. S-mallikoh-taisia ominaisuuksia ovat mm. voi-makkaasti muotoillut pyöränkotelot ja 21 tuuman pyörät.

Sisätilat ovat tyypillisesti saksalais-ta laatua, ja tilaa on varsin mukavasti kookkaammillekin tosimehille. Sporttipenkit edessä tarjoavat tar-peeksi säätöjä mukavan ajoasennon löytämiseksi.

Mieleisensä ajotilan voi valita

▲ Kosketusnäyttö on jaettu kahtia, yle-mässä pyörii mm. viihde ja navigaattori, alemmalla näytöllä voi taas monipuolistaa valintavaihtoehtoja.

useista vaihtoehdoista, kuten esi-merkiksi Efficiency tai Dynamic. Entisestäään parantunut sivusuuntai-nen dynamiikka auttaa parantamaan myös ohjaus- ja kaarrekäyttäytymis-tä eli mutkaan ja mutkasta ulos voi ajaa varsin nautinnollisesti.

Pieni miinus...

Ilahduttavaa oli 1200 kilometrin lenkillä myös, ettei kuulunut sitä EU-asetuksen vaatimaa ylinopeus-pimputusta, sillä SQ8 oli tyyppi-hyväksytty ennen ko. asetuksen voimaantuloa. Ei tuo pimputuksen

◀ Mittaristo on selkeä ja helpolukuinen.

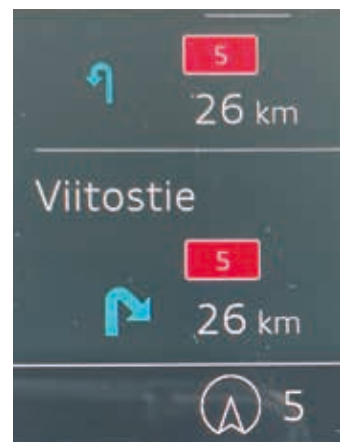
puuttuminen suinkaan rohkaissut ylinopeuksiin – vaikka auton huip-punopeus (rajoitettu) olikin 210 km/h – mutta rauhoittipa ainakin kuskien työskentelyä...

Oikeastaan ainoa negatiivinen puoli tässä Audi SQ8 e-tron Sport-backissa onkin sen hinta 124 090 euroa, joskin lisävarusteitakin on runsaalla 14 000 eurolla.

Nälkä kasvaa syödessä

Jos SQ8 e-tronin koeajo sai aikaan näin paljon hyvänolon väristyksiä, mikä lieene tilanne uuden Q6 e-tronin kohdalla, joka perustuu kehu-tuun PPE-alustarakenteeseen? No, siihen palaamme varmaan tulevissa numeroissa.

◀ Rannetuki helpottaa niin automaatti-vaihteen käsittelyä kuin ilmastointisäätimien näppäilyäkin.

▲ Navigaattori oli välillä hieman epävar-ma, kumpaan suuntaan pitäisi seuraavaksi kääntyä...

**Joko teidän iskälle
tulee Tosimies-lehti?**

TOSIMIES
www.tosimies-lehti.fi